

ELNÖKI BESZÁMOLÓ
a MAGYAR ÖRÖKSÉG díjas EMKE
ORSZÁGOS ELNÖKSÉGÉNEK TEVÉKENYSÉGÉRŐL
2022. április 9. – 2022. december 31.
Széman Péter elnök

1885. április 12-én alakult meg az EMKE, mely esemény kapcsán ezt a napot már tizenöt éve az erdélyi magyar közművelődés napjának tekintjük. Hagyományosan e dátum közelében tartjuk közgyűlésünket, mely egyben a társ- és fiókszervezeteink seregszemléje, az Országos Elnökség beszámolója az éves tevékenységről, valamint az egyes régiók alelnökei, illetve fiókszervezeteink munkájának éwertékelője is. A 2022-es év esetében sajnos még mindig befolyásolta mindennapjainkat a lassan lecsengő koronavírus-járvány majd a háború okozta megszorítások, nehézségek, és így közművelődési életünk csak apránként, és talán nem is teljességében tért vissza a járvány előtti tevékenységi ritmusba.

Mivel támogatóink áttértek az egyesület naptári éves támogatására, ezért úgy határoztunk, hogy az idei esztendőről az EMKE elnöki beszámolójával is áttérünk erre. Tesszük ezt annál is inkább, mivel a pénzügyi beszámoló eddig is csak naptári évre szólhatott. Így a beszámoló az idén rövidebb időtartamot foglal magába, mint elődjei, csak 9 hónap eseményeiről lesznek adatok, mivel a 2022 január elseje és április 8-a közötti időszak történései a tavalyi beszámolóban már megtalálhatók.

Ha a koronavírus-járvány által okozott nehézségek nagyrészt meg is szűntek 2022 folyamán, a szomszédunkban zajló háborús események által okozott infláció, az energiaárak nem látott mértékben való emelkedése, és ezeknek folyományaként a rendelkezésre álló anyagi lehetőségek csökkenése már-már kockáztatták normális működésünket. Így adódott az a helyzet, hogy veszélybe került a díjak előállítás, értve ezalatt a Paraszt Madonna szobrot, mivel elkészítési költségei több mint duplájára emelkedtek az egy évvel korábbiakhoz képest. Ezúton köszönjük meg az RMDSZ elnökségének, valamint az Euréka csoport azon tagjainak (Bronto Kft, Vita László), akik lehetővé tették számunkra, hogy a szobrokat elkészíttethessük.

2022-ben az erdélyi magyar közösség számára egy igencsak fontos feladatban is részt vállaltunk, az RMDSZ felkérésére népszerűsítettük és elősegítettük a népszámlálás folyamatát, fiók- és társzervezeteink, valamint a velünk kapcsolatban állóknak elküldve minden információt a népszámlálás menetére és fázisaira vonatkozóan, hangsúlyozottan odafigyelve a szórványvidékre. Tettük ezt a rendszeresen megjelenő hírleveleinkben (EMKE hírlevél, Györkös hírlevél), rendkívüli hírleveleinkben, valamint a három közösségi médiafelületen, a Facebook és Instagramon is.

www.facebook.com/erdelyi.magyar.kozmuvelodesi.egyesulet, www.facebook.com/emkegyorkoshaz,

<https://www.instagram.com/emke1885/>), melyek nagyon fontosak számunkra a kulturális közösségépítésben és -szervezésben, valamint a fiók- és társszervezetekkel tartott kapcsolataink szempontjából.

A nagyközönség számára nem látványos, de számunkra és az erdélyi irodalomtörténet számára igencsak fontos eredménynek tartjuk a Szabédi Emlékházban található irodalmi hagyatékok gyarapodását (Dáné Tibor, Szolnay Sándor, Lakatos István) és katalogizálásának folytatását, valamint az anyagok digitalizálásának elkezdését, köszönhetően Széman Emese Rózsa és Brînzan-Antal Cristina kutatóknak, és Erős Réka mesteris hallgató önzetlen segítségének. A folyamat részleteiről a Szabédi Emlékház beszámolójában olvashatnak részletesebben.

* * * * *

A nehézségek ellenére 2022-ben is több fontos, örömteli eseményre került sor.

Ezek közül elsősorban kell megemlítenem munkatársunk, Kós Katalin és az általa kialakított csapat hosszantartó erőfeszítéseinek következtében a március 23-án megnyitott, de egész esztendőben, sőt még az idén is folytatódó Györkös 100 programsorozat. Erről bővebben az emlékház beszámolójában olvashatnak.

Beruházási szempontból – figyelembe véve anyagi lehetőségeinket – csak három használt, de a mieinknél sokkal jobb irodai számítógépet vásároltunk, mivel régi gépjeink elavultak, nagyon lelassultak. Nem tudtuk folytatni karbantartási és felújítási terveinket, sem a Szabédi Emlékházban, sem Pusztakamaráson, a Sütő Emlékházban. Reméljük, hogy az elkövetkező esztendőben karbantartási/felújítási programjainkkal sikerül tovább lépünk, elkerülendő ingatlanjaink állagának leromlását.

Ugyanakkor – anyagiak hiányában – nem tudtuk gyakorlatba ültetni, de még elkezdni sem az erdélyi civil szervezetek újraindítására kidolgozott cselekvési tervet.

Minden akadály ellenére, futó programjainknak köszönhetően, társkiadóként sikerült megjelentetni a *Hétköznapi hőseink. Erdélyi iskolások írásai településük jeleseiről, 2017–2021* című kötetet, mely magába foglalja a Hétköznapi hőseink – Írjunk történelmet! program keretében az első öt évben született dolgozatokat. A Másnak térkép e táj program keretében megjelent egy munkafüzet és egy feladatokat is tartalmazó könyv. A kiskönyvet a tordaszentlászlóiak állították össze (*Másnak térkép e táj, Tordaszentlászló, Magyarfenes és Magyarléta*, Ábel Kiadó, 2022), míg a munkafüzet a farkaslaki munkáját dicséri, a címe: *Másnak térkép e táj – Farkaslaka. Munkafüzet* (Molioris Kiadó, 2022). Ezek a kiadványok a hasonló nevű programjaink eredményeit mutatják be. A program az idén is folytatódik, 23-ban Barót és Ördöngösfüzes veszt részt benne.

Az EMKE munkatársai folytatták az előző években elkezdett együttműködéseket, részt vettek több, az NMI, Domus, Debreceni Egyetem vagy más intézet, civil szervezet által koordinált vagy kiírt, többszereplős kutatási programokban és műhelymunkákban, melyek zömében a Szabédi Emlékház kutatói révén valósultak meg, a részletek ott olvashatók el.

Szintén folytatódott a *Művészeti Karaván* elnevezésű programunk, amelyet 2017 óta szervez ismét Erdélyben az EMKE, 2020 óta Kovács Lilla titkárnő a koordinátora. A 2021-es évben, a járvány miatt nem sikerült megszervezni a programot, melyben partnerünk a lendvai Magyar Nemzetiségű Művelődési Intézet volt. Mivel a pályázató megengedte a határidők meghosszabbítását, ezen tervünket 2022-ben sikerült megvalósítanunk. A kolozsvári filmes csapat tagjai a Muravidéken, Lendván megrendezett KULTIVÁL keretén belül látogattak el oda, készítettek dokumentumfilmet a fesztivál eseményeiről, de Lendváról és a környékről is, míg a Lendvai csapat Kolozsvárral ismerkedett meg és készített igencsak hasznos alkotásokat, megismerkedve így a filmkészítés szakmai titkaival is.

Az EMKE 2021-től kezdődően, az NMI stratégiai partnereként új, kulturális programsorozatot, illetve tevékenységet indított el. Ezek közül az ASzakkör elnevezésű Kárpát-medencei mintaprogramban, 2021/22-ben Erdélyben 30 különböző szakkör indult (hímzés, csipkeverés, mézeskalács készítés, nemezelés, vesszőfonás, gyöngyfűzés), felölelve egy igencsak nagy területet. Megjegyzendő, hogy az EMKE nem koordinálja a tömbmagyarság (Székelyföld) településein működő szakköröket, hanem – eredeti, a megalakulásakor megszavazott alapszabályzatának megfelelően – a szórványban fejt ki tevékenységet. A nagy érdeklődésre való tekintettel, az NMI terveinek megfelelően, a 2022-23-as évadban újabb kézműves tevékenységek jelentek meg az eddigiek mellett, olyanok, mint a csuhéfonás, gyertyakészítés, éremgyűjtés, papírfonás, tojásfestés, kötés gyönggyel, makramékészítés, bútorfestés. Ennek eredményeképpen 113 szakkör indult be, melyekben 565 személy vesz részt, 63 szakkörvezető segítségével. Ezzel a tevékenységével az EMKE nemcsak közművelődési, hanem közösség-szervezői feladttá is válóra váltja. Ezen szakkörök nem kis munkát igénylő koordinálását Kovács Lilla titkárnő látja el. A szakkörök működtetésével kapcsolatban, mint a mintaprogram koordinátora, az EMKE is aktív résztvevője volt az NMI által szervezett székelyudvarhelyi, marosvásárhelyi és szilágysomlyói szakmai napoknak.

Sikeresen működik az EMKE Ifjúsági Szervezete, az EMKISZ. Beszámolójukat majd lennebb közöljük. Ajánlom honlapjuk és Facebook-oldaluk megtekintését.

* * *

Az EMKE alapműködését nemzeti jelentőségű intézményként részben továbbra is a Miniszterelnöki Hivatal Nemzetpolitikai Államtitkársága támogatta a Bethlen Gábor Alapon keresztül, részben pedig az RMDSZ. Ugyanakkor elképzeléseink, programjaink, céljaink megvalósításához igénybe vettük a különböző hazai és anyaországi pályázati lehetőségeket, országos programokat is megvalósítva, de több magánszemély, illetve sikeres vállalkozó is mellénk állt álmaink megvalósításában. Sajnos 2022-ben, a már említett infláció és nagyarányú energiaár-emelkedések miatt likviditási gondjaink keletkeztek, ami veszélybe sodorta díjátadási ünnepségünk lebonyolítását. Több programunk megvalósításáról le kellett mondanunk, illetve

szerényebben kellett megrendeznünk, ugyanakkor felértük szerény anyagi tartalékjainkat is. Reméljük, hogy az idei esztendővel kezdődően újra lesz elegendő pénzügyi forrásunk tevékenységeink megvalósításához.

Az EMKE feladata továbbra is elsősorban a magyar szórványközösségek kulturális életének támogatása, és az elkövetkező évben is ez lesz egyesületünk legfontosabb tevékenysége. Ha a Magyar Házak láncolatának kiépítésében nem jutottunk előbbre, de részeredményként könyvelhetjük el, hogy 2022-ben ismét sikerült megrendeznünk a Magyar Házak Találkozóját, melyen ezek képviselőivel megtárgyaltuk a cselekvési tervet, ennek a fő célkitűzéseit, valamint a Magyar Házak gondjait, működési nehézségeit, ugyanakkor bemutattva több jó gyakorlatot is. A találkozó végeztével a jelen levő Magyar Házak képviselői megegyeztek kapcsolataik szorosabbra fűzésében.

Igencsak jelentős tevékenységünk az erdélyi kulturális és közművelődési tevékenységeket elismerő, minden évben megrendezett díjátadó gálánk. Az EMKE díjait – habár csak erkölcsi értékük van, mivel nem társul hozzájuk pénzjutalom – Erdély legjelentősebb díjai között tartják számon. Ezalatt értendők nem csak a gálán átadott, neves erdélyi személyiségekről elnevezett díjak és életműdíjak, hanem a régiókban átadott kiváló közművelő és kiváló mecénás díjak is.

Minthogy az EMKE egyidejűleg kulturális és közösségépítő egyesület, munkánk jelentős részét e két tevékenységi terület határozza meg. Vagyis folyamatosan odafigyelünk rendezvényeinknek nemcsak kulturális, hanem közösségépítő, közösségfejlesztő szerepkörére is. Beszámolónkat tehát az EMKE Országos Elnökségének ez irányú tevékenységeivel kezdjük.

I. KULTÚRATEREMTÉS, RENDEZVÉNYEK, KÖZÖSSÉGÉPÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

Az EMKE Kolozsváron működő Országos Elnöksége két – önálló intézményként is tevékenykedő – ingatlannal rendelkezik a városban: a Szabédi László Emlékházzal és a Györkös Mányi Albert Emlékházzal. Mindkét ingatlan aktív szerepet játszik az Országos Elnökség szervezési munkájában.

Szabédi László Emlékház

Közép-Erdélyi Magyar Művelődési Intézet

Széman Emese Rózsa, Brînzan-Antal Cristina és Kovács Lilla tevékenységi beszámolója

(2022. ápr. – 2022. dec.)

Bár a 2022-es évben már több eseményt meg lehetett szervezni, a 2020-21-es világjárvány és a 2022-es orosz-ukrán háború igencsak rányomta bélyegét a közművelődési életre, leginkább anyagi vonatkozásban. Sok esetben továbbra sem tudtunk olyan mértékben és formában rendezvényeket szervezni, ahogyan azt elterveztük volna, illetve a megemelkedett energiaárak miatt online munkarend következtében az irattári kutatói szolgálat sem működhetett zavartalanul. Ennek ellenére nem állt meg teljesen az élet, melyről az alábbi beszámoló is tanúskodik.

I. A. Szabédi Emlékház

I. A. 1. Állomány és működtetés/menedzselés

A tavalyi közgyűlés óta a könyvtár újabb anyagokkal bővült dr. Vallasek Júlia jóvoltából. Így került a Szabédi Házba Dáné Tibor, Szolnay Sándor és Lakatos István hagyatéka. Mindemellett felgyorsult a hagyatékok feldolgozása és digitalizálása is, bár az anyagi források hiánya továbbra is jelentős gondot okoz.

Ugyanez utóbbi okból évek óta szakemberhiánnyal küzdünk, ez némiképpen megoldódik annak köszönhetően, hogy 2021. február 8-tól új gyakornokkal bővült az EMKE-nél dolgozók száma, Erőss Réka kutató, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Filozófia szak másodéves mesteris hallgatója személyében, akinek elsődleges feladata a hagyatékok feldolgozása, rendszerezése.

I. A. 2. Irattári kutatói/olvasói szolgálat

A Szabédi Emlékház irattárát rendszerint egyetemi hallgatók, doktoranduszok, tanárok, kutatók keresik fel. A hagyatékok közül Bodor Pál (belső kutatás), Domokos Géza, Engel Károly, Kiss Manyi, Senkálzky Endre kéziratait, valamint a Kritérium-hagyatékot kutatták leginkább a látogatók. Ezen kívül többen e-mailben, telefonon is felkeresik az Emlékházat a kutatható anyagokkal kapcsolatos információ és segédlet céljából.

I. B. Közép-Erdélyi Magyar Művelődési Intézet

A Közép-Erdélyi Magyar Művelődési Intézet az EMKE-n belül működik, hiszen tevékenységi területeik közel állnak egymáshoz, viszont néhány program az EMKE–KEMMI égisze alatt fut. Ilyen a *Művészeti Karaván* és a *Hétköznapi hőseink – Írjunk történelmet!*, az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiírt és támogatott pályázatok. Mivel a Művészeti Karavánok a COVID miatt sok helyen elmaradtak, helyettük az EMMI egy új pályázatot írt ki *Másnak térkép e táj* címmel.

I. B. 1. Művészeti Karaván

A Művészeti Karaván projektet 2017 óta szervezi ismét Erdélyben az EMKE, koordinálója 2020 óta Kovács Lilla titkárnő, aki egyben a lebonyolító EMKISZ-nek is alelnöke, így megteremtve a hivatalos kapcsolatot a két szervezet között. Beszámolóját alább olvashatják:

A 2020/2021-es Művészeti Karaván kiírásán folytatjuk a filmes műhely munkáját és alkotásainak bemutatására nyújtottunk be pályázatot, melyet meg is nyertünk, viszont a járvány-helyzet miatt sok ideig nem tudtuk utaztatni a gyerekeket, de végre a tavalyi év júliusában meg tudtuk tartani a kolozsvári helyszínű Művészeti Karavánt.

4 fiatal (14–19 éves) alkotót és egy szakmai irányítót hívtunk meg Kolozsvárra, ahol három napos intenzív műhelymunkán vehettek részt egy helyi, hasonló létszámú csapattal kiegészülve (természetesen egy-egy ebédet nekik is álltunk a program időtartama alatt).

A Kolozsvári Filmműhely tagjai nagy érdeklődéssel és lendülettel dolgoztak minden régió diákjaival. Évről-évre várják az új ismerősöket, barátokat és természetesen a közös munkát is az újoncokkal.

A majdnem 2 éve létrehozott KoFi (Kolozsvár Filmműhely) tagjai nagyon aktívan és lelkesen dolgoznak, minden évben várva a február végét, hogy új csapattal, más régióval találkozhassanak. Sok más diáknak is meséltek erről a programról, mindenki nagy lelkesedéssel venne részt benne. Egymás kultúrájának a megismerése, a közös munka segíti a gyerekek fejlődését, ösztönzi őket arra, hogy jobban megértsék a máshonnan érkezetteket. Lendváról Soós Mihály intézményvezető koordinálásával érkeztek a diákok. Hamar összebarátkoztak a kolozsváriakkal, és ismét sikerült egy komikus, ugyanakkor tudományos jelleggel is rendelkező filmcskét összeállítani.

Célunk továbbra is az, hogy minél több régióval tudjunk együtt dolgozni és tapasztalatot cserélni, akár filmes műhelyt létrehozni náluk is, vagy legalábbis segíteni ennek az elindításában.

I. B. 2. Másnak térkép e táj

2021-ben indult, szintén minisztériumi kírásra, a Másnak térkép e táj projekt, melynek lebonyolítója ugyancsak Kovács Lilla. Az alábbiakban a program beszámolóját olvashatják.

Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület – Közép-Erdélyi Magyar Művelődési Intézet örömmel kapcsolódott be a *Másnak térkép e táj* című projekt lebonyolításába. Az elgondolás, miszerint létrehozni az általános iskolások számára egy megfelelő szinten megkomponált helytörténeti taneszközt, nagyon érdekes és hasznos a kisebbségben élő magyar tanulók számára. A gyerekeknek lehetőségük volt megismerni a településük történetét, földrajzát, szokásait, hagyományait és jelentősebb személyiségeit. A szülőföldhöz való kötődés szempontjából fontos számunkra, hogy segítsük a közösség hagyományainak fenntartását.

Két települést választottunk ki, mindkettő nagyon lelkesen fogadta a projektötletet. Egyik a Hargita megyében fekvő Farkaslaka, a másik a Kolozs megyében található Tordaszentlászló. Mindkét településen nagyon tevékeny a magyar lakosság, igyekeznek megőrizni a hagyományokat, szokásokat. Fő céljaink közé tartozott a helyi lakossággal is megismertetni a településük történelmét, kultúráját, hagyományait, mindezt olyan módon, hogy a gyerekek számára is érdekes és hasznos legyen. Fontos szempont lehet az is, hogy ez a kiadvány segít, hogy a magyarság megmutassa erejét nemcsak az anyaország határain belül, hanem azon kívül is, sőt, akár a szórványban is.

A pályázat leadása előtt már egyeztettünk a koordinátorokkal, és elkezdtek összeállítani egy-egy csapatot mindkét településen. Az ötlet tetszett a helyieknek, így nem volt túl nehéz dolguk, sokan szerettek volna csatlakozni egy ilyen nagyságrendű projekthez. Miután kialakultak a csapatok, akkor kezdődhetett az

igazi munka. Első körben az anyagok összegyűjtésére fektették a hangsúlyt. Miután ez megvolt, lassan-lassan elkezdtek összeállítani az első változatot. Mivel elég mélyen belevetették magukat a falvak történelmébe, helységnevekbe, határnevekbe, ezért sok idő volt átnézni több szemmel, hogy ne kerüljön ki hibás információ. Ezt követően átszabták gyereknyelvre, feladatokat találtak ki, fogalmaztak meg. Nem kis feladat volt a képeket, illusztrációkat sem összeállítani és kikeresni, jó helyre szabni.

Miután megvolt a munkafüzet és a könyv – mert Farkaslaka konkrétan munkafüzetet készített, Tordaszentlászló pedig feladatokkal ellátott könyvecskét – kezdődhetett a nyomda kiválasztása, korrektúra, tördelés, arculattervezés. Konkrétan a tordaszentlászlói könyvet eljuttatták egy néprajzos szakemberhez is, hogy olvassa el, javítsa, ha talál benne valami hibát. Az adatok tárolására, a gyűlésekre, megbeszélésekre szükségük volt technikai eszközökre, melyeket a pályázat jóvoltából teljesíteni tudtunk. Például a sok információ tárolására szükségük volt külső merevlemezre, pendrive-ra, és hasonlókra. Miután mindennel megvoltak, nagyon boldogan engedték útjára a nyomdába a kiadványokat. Tervezünk könyvbemutatót is szervezni valamikor a közeljövőben.

Ezzel a kiadvánnyal azt szeretnénk elérni, hogy a jelenleg is élő, aktív magyar kulturális értékeket, ugyanakkor a fennmaradt, múltbéli értékeket is tudjuk bemutatni az általános iskolások számára. A könyv/munkafüzet elsődleges célcsoportja az általános iskolás diákok, hiszen ők azok, akik majd továbbviszik és fenntartják a magyarságot meghatározó értékeket, de nagyon pozitív visszajelzések érkeztek a falvak elől járótól is, meg a lakosságtól is. Hisszük azt, hogy a magyar fiatalság szívesen használná és forgatná ezt a könyvet, fenntartva a magyar kultúrát, helytörténeti eseményeket, történeteket, melyeket nem szabad hagynunk elveszni ebben a modern világban.

Mivel a projekt nagy sikernek örvendett, ezért idén ismét felkérték, hogy pályázzuk meg. Már elő van készítve két település (Barót és Ördöngösfüzes), a koordinátorok megvannak, csak várjuk a minisztérium válaszát az eredményről.

I. B. 3. Hétköznapi hőseink – Írjunk történelmet! (projektvezető Széman Emese Rózsa)

Az EMKE–KEMMI 2017 óta az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiírt és támogatott projekt erdélyi szervezője, koordinátora. Immár hatodik évadjához érkezett az Emberi Erőforrások Minisztériuma által meghirdetett programsorozat, a 2021/2022-es tanévben 6 település csatlakozott a hőskeresők népes táborához: Detrehemtelep (Kolozs), Magyarlapád (Fehér), Négyfalu (Brassó), Sarmaság (Szilágy), Székelykövesd (Maros), Szilágybagos (Szilágy) – utóbbiak természetesen más csapattal, más hőssel. Az első találkozót még 2022 januárjában szerveztük, erről a tavalyi beszámolóban olvashattak.

2022. május 21-én tartottuk meg az hatodik évad második találkozóját, ami azonnal két nagy örömmel is a forrása lett: egyrészt minden csapat részt tudott venni rajta, másrészt már ekkor is csodálatos munkákat láthattunk, nagy felfedezéseket és szívhez szóló gondolatokat hallhattunk. Ez alkalommal is

Benkő Levente szerkesztő és történész értékelt a dolgozatokat, illetve addig elkészült részleteiket, további útmutatást adva. Birtalan Albertnek egy váratlan esemény miatt aznap dolgoznia kellett, így gondolatait írásban küldte el annak a néhány csapatnak, akik kisfilmjük részletét megmutatták neki. De nem maradtak a többiek sem értékelés, iránymutatás nélkül, ugyanis Spitzer Judit, a Kolozsvári Televízió műsorvezetője, riportere ugrott be tévés-rádiós kollegája helyére. A jó hangulatú eseménynek ezúttal a Heltai FolkCenter adott otthont, így nemcsak a jó hangulat, de a kellemes udvari környezet is adott volt a kötetlen eszmecserekhöz, műhelymunkához. Reméljük, hogy a nyár folyamán beérkezett dolgozatokat, filmeket minél több helyszínen mutatják majd be az érintett településeken!

Alomból kézzel fogható valóság. 2020-ban, tudva, hogy a 2020/2021-es tanév az ötödik évada lesz a HH-nak, egyre inkább kikristályosodott az ötlet, hogy jó volna az első öt év anyagát egy kötetben is megjelentetni. Ekkor már 2018-tól megvolt a saját honlap (ahova beszámoló, hírek és a dolgozatok háromnyelvű összefoglalója kerül fel), illetve 2020 májusától a Művelődés közművelődési havilap is sorozatban közli a dolgozatokat. De mégis, más az, amikor egy 500 oldalas, keményborítós könyvet lapozgat az ember... A honlapon interaktív térképen foglaljuk össze az összes eddigi „hőskereső” helyszínt, évek szerinti bontásban. Ez a sorrend (a kronológián belüli abc-rend) határozza meg a kötetbe bekerült dolgozatok sorrendjét is. Úgy gondoltuk, hogy ez a legdemokratikusabb megoldás, ugyanakkor lényeges az írások születésének időpontja, amely a dolgozatok végén szerepel, hiszen a szövegek szerkesztettek ugyan, de mivel a bennük szereplő adatok abból az évből származnak, amikor a dolgozatok születtek, előfordulhat, hogy néhány információ ma már idejét múlta. Izgalmas volt az írásokat (újra)olvasni, és rábukkanni az összefüggésekre: egyik dolgozat hőse egy másik dolgozat hősének nagypapja, vagy más esetben egyik hős édesapja egy másik hős munkahelyi utóda és így tovább – hadd fedezze fel mindenki magának!

A kötetnek az ősbemutatója Kolozsváron volt, 2022. augusztus 20-án, a Kolozsvári Magyar Napok keretében. Bár itt is szép számú közönség gyűlt össze, a csapatoknak csak töredéke tudott jelen lenni. Reméljük, hogy hamarosan minél több településen is megismerhetik a helyiek a kötetet, eddig négy helyszínen sikerült bemutatni: szeptember 16-án Szilágybagoson (itt a kötet mellett az idej csapat is bemutatkozik), október 3-án Szamosújváron, valamint 15-én Medgyesen (ahol a csapat munkáját is most ismerhetik meg a helybeliek), illetve november 23-án Szilágysomlyón.

Jelentős eredmény, hogy a *Művelődés* folyóirat továbbra is sorozatban közli az eddig elkészült dolgozatokat. Eddig megjelentek:

1. Mezőpanit: Tanító a Mezőség kapujában: Kádár Márton, 2020/1.
2. Szilágysomlyó: Dr. Mártonfi István: mindenki orvosa, 2020/2
3. Hosszúmező: „A végvárokon is lehet vitézkedni”, 2020/3.
4. Szamosújvár: Attila tanár úr, 2020/4.
5. Szilágypanit: A Tanárnő, 2020/5.

6. Ördöngösfüzes (Szamosújvár): Lapohos András élete és munkássága, 2020/6.
7. Kisiratos: A szeretet orvosa: dr. Almási Béla, 2020/7.
8. Miriszló: Idősebb Deák János munkássága, 2020/8.
9. Varsolc: A befogadó közösséghez hű pedagógus házaspár, 2020/9.
10. Kézdivásárhely: Incze László múzeumpedagógus, 2020/10.
11. Csíkszentimre: A Csíki-medence filmvetítő-gazdálkodó Laci bácsija, 2020/11.
12. Pusztina: Az énekes, aki nem hagyta el szülőföldjét (Nyisztor Iona), 2021/1.
13. Ottomány: Szabó István, a táblaavató és monográfiaíró ember, 2021/2.
14. Székelyhodos: „Beszélj a gyermekkel a világról, mert úgy tanul!”, 2021/3.
15. Kápolnásfalva: Tanító-varrónénik a Hargitán, 2021/4.
16. Nagyszeben: Tettekben a lényeg, 2021/5.
17. Búzásbesenyő: Búzásbesenyő lámpása: Rátoni János, 2021/6.
18. Farkaslaka: Csillagfaragók – a farkaslaki Jakab házaspár, 2021/8.
19. Tordaszentlászló: A templom- és közösségépítő lelkipásztor: Thamó Gyula, 2021/9.
20. Simonyifalva: Simonyifalva és Arad sokoldalú alkotóművésze, 2021/11.
21. Domokos: A bajnok, 2021/12.
22. Szilágycseh: Vida Katalin, az igazi pedagógus, 2022/1.
23. Négyfalu (Brassó): A pantallós és harisnyás világ nem állt távol egymástól. Bálint Andrásról, a barcasági csángók egyik krónikásáról. 2022/2.
24. Csíkpálfalva: Márton Ferenc életútja. 2022/3.
25. Málnás: A református lelkész-esperes szellemi hagyatéka (1.). 2022/4.
26. Málnás: A református lelkész-esperes szellemi hagyatéka (2.). 2022/5.
27. Inaktelke: A „gyakorlótér” gondviselője (1.). *„Nem az a fajta lelkipásztor volt, aki hat napon át láthatatlan, és a hetediken érthetetlen.”* 2022/7.
28. Inaktelke: A „gyakorlótér” gondviselője (2.). 2022/8.
29. Vajdahunyad: Szabó Ákos, a nemzetépítő plébános. 2022/9.
30. Magyarfenes: A falu lámpásai. 2022/10.
31. Kézdialmás: Kézdialmás sokoldalú és tette kész iskolaigazgatója. 2022/11.

I. B. 4. ASzakkör. Projektvezető: Kovács Lilla

A Nemzeti Művelődési Intézet támogatásával és az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület (EMKE) koordinálásával, 2021 végén elindult Erdélyben is az *ASzakkör* mintaprojekt. Kibővülve az előző évhez képest, 2022-ben már a felhívásban 15 szakkör közül választhattak a jelentkezők.

A mintaprojekt megvalósításának érdekében közszolgálati megállapodás jött létre az NMI és az EMKE között, mely a K-SZ-0137/000674/2022-es szám alatt lett iktatva.

A mintaprojekt célja az volt, hogy közelebb hozza a hagyományos szakköri tevékenységeket az emberekhez, ösztönözze őket arra, hogy megtanulják, felelevenítsék ezeket. A tevékenységek egyes fázisaiba az internet és a szakkörvezető segítségével, videók formájában próbálták beavatni az érdeklődőket.

A szakkörök elég széles területet fedtek le Erdélyben, pontosabban 29 településen (például: Szamosújvár, Szilágysomlyó, Puszta, Nagyszalonta, Nagybánya, Diószeg stb.) valósultak meg.

A legnépszerűbb szakkörök a gyöngyfüzés és a hímzés voltak, míg a legkevesebbek által választott szakkörök közé sorolhatom az éremgyűjtést és a papírfonást.

A megérkezett csomagoknál, a visszajelzések alapján, nem tapasztaltak hiányt, tehát azok az eszközök, amelyek szerepeltek az *Átadási-átvételi jegyzőkönyvben*, megérkeztek, néhány helyen annyi visszajelzéssel, hogy szükségük lenne még néhány plakátra, illetve a módszertani kiadványra. Utólag érkezett még eszközpótlás az NMI-től ezekre a kérésekre, mind plakátok, mind tankönyvek és a hiányzó szakkörök is megérkeztek, valamint a nemezelés szakkörhöz megjött utólagosan a gyapjú is.

Az alapanyagokat ezúttal diplomáciai kamion szállította ki, valamint a pótlásokat személyesen Molnár György, az NMI egyik központvezetője hozta el nekünk.

Minden régióval Együttműködési szerződét kötött az EMKE, amiben felsoroltuk az oda tartozó szakköröket, illetve aláírták, hogy átvették az alapanyagokat tőlünk. A szerződés kötelezi a koordinátorokat a rendszeres képfeltöltésre is. Az elején elég sokat kínlódtunk amíg sikerült mindenkinek levizsgázni, de most már mindenki elkezdte és jól halad a szakkörökkel.

A szakkörök indításának helyzete:

Az általunk koordinált 113 szakkör 565 személyt mozgat meg konkrétan, de bekapcsolódtak az ismerősök, családtagok is nézőkként a szakkörökhöz. A 113 szakkör munkáját 63 szakkörvezető vezeti és koordinálja.

A szakkörök eloszlása településenként:

Szakkör megnevezése	Gyöngyfüzés	Csipkeverés	Csuhé	Éremgyűjtés	Gyertyakészítés	Kötés gyönggyel	Makramé	Papír-fonás	Tojás-festés	Bútor-festés	Mézeskalács	Vessző-fonás	Hímzés	Nemezelés	Összesen
Szamosújvár	1		1		1					1					4
Szilágyosmlyó													1	1	2
Pusztina	2												2		4
Nagyszalonta												1			1
Nagybánya	1				2		2			2			2	1	10
Domokos													1	1	2
Koltó	1												1		2
Felsőbánya	1				1										2
Szamosardó	1						1				1		1		4
Szászrégen	1				1							2			4
Magyarfülpös														1	1
Válaszút			1												1
Kolozsvár													1		1
Zilah											1				1
Körösfő	2	2	3				2	1	1	1		1	2	2	17
Bánffyhunrad	3		1		3	1			2	3	2	1		2	18
Sárvásár	1		1				1								3
Nyárszó	1		1										1		3
Nagyvárad	3														3
Diószeg											1			1	2
Frumósza	1	1			1	1	1			1	1		1	1	9
Gorzafalva					1		1						1		3
Klézse					1								1		2
Lábnyik					1						1				2
Lészped				1	1					1	1				4
Nagypatak					1		1								2
Rácsila										1					1
Somoska	1				1								1		3
Magyarfalu											1		1		2
Összesen	20	3	8	1	15	2	9	1	3	10	9	5	17	10	113 db.

I. C. Publikációk

Brînzan-Antal Krisztina: Megkoronázott fesztiválszezon, Egyetemisták rendezvénylátogatási szokásai a koronavírus-járvány idején. *Korunk tudományos folyóirat*, 2022/5. Kolozsvár

Brînzan-Antal Krisztina és Rusu Szidónia: Az erdélyi magyar civil szervezetek online kommunikációja. *Civil Szemle*

Brînzan-Antal Krisztina: Öllös László: Európai identitás – Egyeségben az erő – recenzió. *Kulturális Szemle*

I. D. Rendezvények, programok az Emlékház, ill. EMKE–KEMMI szervezésében vagy részvételével

- 2022. márc. 3. Részvétel a Nemzeti Művelődési Intézet XV. stratégiai konferenciáján, Lakiteleken (Széman Péter, Széman Emese Rózsa).
- 2022. márc. 15. Részvétel a magyar civil szervezetek és egyházak megemlékezésén.
- 2022. márc. 25-26. Részvétel az Összetartozunk Szövetség, a Nemzeti Együttműködési Közösség és az Akiknek Fáj Trianon Egyesület *Magyar sikerek – összetartozás, határon túli magyarság 2022* című konferenciáján Lakiteleken (Brînzan-Antal Cristina).
- 2022. ápr. 9.: Részvétel az EMKE közgyűlésén és díjátadó gáláján; Brînzan-Antal Cristina bemutatta a magyar házak és civil szervezetek körében végzett kutatás előzetes eredményeit. Kolozsvár, Protestáns Teológiai Intézet.
- 2022. ápr. 14.: Petőfi 200 program online műhelymunka (az NMI szervezésében).
- 2022. ápr. 28-29.: Az NMI szakmai napja a Human Reform és a Romániai Magyar Népfőiskolai Társaság szervezésében Székelyudvarhelyen (SzER, Széman Péter elnökkel).
- 2022. ápr. 30.: Interjú a hagyatékokról, hagyatékigazgatás helyzetéről a Kántoresque-projekt keretében Széman E. Rózsával.
- 2022. máj. 1. – 2022. nov. 1.: Szülőföldi csoportos Domus-kutatás: *Megmaradás az etnikai végeken. Az EMKE szórványban működő magyar civil szervezetek feltérképezését szolgáló aktuális felmérésének feldolgozása.* Kutatócsoport vezetője: Széman E. Rózsa, tagok: Brînzan-Antal Cristina, Rusu Szidónia.
- 2022. máj. 6.: Szabédi Nap

PROGRAM

16:45

Koszorúzás a Szabédi Emlékháznál

Beszédet mond: Széman Péter, az EMKE elnöke

(Helyszín: Gheorghe Lazăr / Lázár u. 30. sz.)

17:20

Koszorúzás a Házsongárdi temetőben

Szabédi László sírjánál beszédet mond: Rácz Norbert Zsolt unitárius lelkész, a Magyar Unitárius Egyház főjegyzője

Találkozó 17:15-kor a temető bejáratánál!

18:00

Műhelykonferencia

Megnyitó: Széman Emese Rózsa, az EMKE Szabédi László Emlékházának vezetője

Köszöntők

Előadások

Kocsis Tünde: Doktár-tárlat. Helyzetkép a Kolozsvári Állami Magyar Színház Dokumentációs táráról

Zabán Márta: Egyesületi jegyzőkönyvek mint irodalomtörténeti források. Miről mesélnek a Kölcsey Egyesület 19. századi iratai?

Brînzan-Antal Cristina: Diurnus hagyatéka az EMKE Szabédi Emlékházában

Széman E. Rózsa: „Megindítóan szép temetés volt...” – Engel Károly gyászjelentő-gyűjteménye és annak feljegyzései. Egy kiállítás margójára

(Helyszín: Györkös Mányi Albert Emlékház, Republicii / Majális u. 5/1.)

A SZABÉDI NAP támogatója: Communitas Alapítvány

- 2022. máj. 10–12.: Részvétel és a Szabédi Emlékház képvisellete az Magyar Vidéki Múzeumok Szövetségének szakmai napján Egerben (SZER). Egyeztetés Demeter Szilárddal, a PIM elnökével (Széman Péter elnök úrral közösen).
- 2022. máj. 13-14.: Társszervezőként részvétel a 100 éves a Romániai Magyar Dalosszövetség – Ünnepi rendezvény sorozat II. rész eseményen. Kolozsvár, Református Kollégium
- 2022. máj. 21.: Az Erdélyben az EMKE–KEMMI által koordinált Hétköznapi hőseink projekt második találkozója. Kolozsvár, Heltai Folkcenter.
- 2022. máj. 25.: Bodor Pál-hagyaték: interjú H. Szabó Gyulával. (BAC)
- 2022. máj. 27.: Széman Péter elnök úrral közös tárgyalás Bagó Ilonával, a PIM munkatársával a Szabédi-ház fejlesztéseiről (SZER). Budapest, Petőfi Irodalmi Múzeum.
- 2022. máj. 28.: *Ismerd meg a szórványt!* – az EMKE programja. A szamosújvári csapat látogatása Farkaslakán.
- 2022. máj. 28.: Bodor Pál-hagyaték: interjú Bodor Pálról Szekernyés Jánossal. (BAC)
- 2022. június: A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Innovációs és technológiai képzése. Brînzan-Antal Cristina vett részt rajta és sikeres vizsgát tett.
- 2022. jún. 4-5.: Részvétel a farkaslaki nemzeti összetartozás napi megemlékezésen (SZER).

- 2022. jún. 9.: Online megbeszélés Sidó Zsuzsával, az ELTE Digitális Örökség Nemzeti Laboratórium munkatársával a Szabédi-házbeli hagyatékok digitalizálásáról (BAC, SzER).
- 2022. jún. 13.: *Ismerd meg a szórványt! – az EMKE programja*. A farkaslaki csapat látogatása Szamosújváron.
- 2022. jún. 20.: Bodor Pál-hagyaték: interjú Dávid Gyulával. (BAC)
- 2022. jún. 23-24.: Durkó Mátyás Emlékkonferencia, Debrecen. Előadás és poszterbemutató (BAC, SzER). Absztraktkötet.
- 2022. jún. 25.: Bodor Pál-hagyaték: interjú és családi képek azonosítása Bodor Pál özvegyével és lányával, Budapest. (BAC)
- 2022. jún. 28.: Online megbeszélés a sárospataki EMKE-pont és erdélyi partnerei részvételével.
- 2022. júl. 7–10.: Részvétel a Művészeti Karaván helyi lebonyolításában.
- 2022. júl. 12.: Kárpát-medencei Közművelődési Kerekasztal online megbeszélés.
- 2022. aug. 14–21.: XIII. Kolozsvári Magyar Napok. A részletes program az EMKE honlapján olvasható.
- 2022. aug. 20.: a *Hétköznapi hőseink. Erdélyi iskolások írásai településiük jeleseiről, 2017–2021* című kötet ősbemutatója a XIII. KMN keretében (BAC, SzER).
- 2022. aug. 25–28.: Részvétel a Kultivál – Kárpát-medencei Kulturális Ifjúsági Fesztivál programjain. Lendva, Szlovénia (SzER).
- 2022. aug. 30.: Emlékezés Reményi Sándorra és Essig Józsefre (BAC, SzER).
- 2022. szept. 12–17.: Domus magyarországi kutatómunka, Budapest (BAC). 2022.
- szept. 14.: *5 határon át* vetélkedő online megbeszélés. (BAC)
- 2022. szept. 16.: A *Hétköznapi hőseink* kötet bemutatója és a 2021/2022-es csapat prezentációja és kisfilmjének levetítése Szilagybagoson (SzER).
- 2022. szept. 17.: Az NMI szilágysági szakmai napja Szilágysomlyón, a helyi EMKE szervezésében (SzER, Széman Péter elnökkel).
- 2022. szept. 20.: *5 határon át* vetélkedő online megbeszélés. (BAC)
- 2022. szept. 22–25.: Részvétel és EMKE-oklevelek átadása a XXX. Báthory Napokon Szilágysomlyón (SzER).
- 2022. okt. 4.: Bodor Pál-hagyaték: további beszélgetések a családdal. (BAC)
- 2022. okt. 12.: NMI stratégiai konferencia, Karácsony Sándor-díj átadása Széman Emese Rózsának. Lakitelek, Magyarország.
- 2022. okt. 6.: Rádióinterjú a hagyatékkezelésről, illetve a kutatói munkáról. Kolozsvári Rádió (BAC).
- 2022. okt. 6.: Megemlékezés az aradi vértanúkról. Kolozsvár, Házsongárdi temető (BAC, Széman Péter elnök úrral).

- 2022. okt. 14-15.: Részvétel a Romániai Magyar Házak és az erdélyi magyar civil szervezetek VIII. találkozóán (BAC – előadással; SzER). Kolozsvár, Bethlen Kata Diakóniai Központ.
- 2022. okt. 18.: *5 határon át* vetélkedő online megbeszélés. (BAC)
- 2022. okt. 24.: *5 határon át* vetélkedő online megbeszélés. (BAC)
- 2022. nov. 1.: Szülőföldi csoportos Domus-kutatás lezárása, pályamunka, beszámoló.
- 2022. nov. 5.: Magyar nyelv és szórvány napja a Versszombat + őszi Könyvturi keretében. Program [az EMKE honlapján](#).
- 2022. nov. 11.: Orth István *Az ember tragédiája* c. kiállításának megnyitója Nagyszebenben, az Ars Hungarica keretében (SzER).
- 2022. nov. 15–17.: Részvétel és a Szabédi Emlékház képviselete az MVMSZ közgyűlésén Gyulán (SzER, Széman Péter elnök úrral közösen).
- 2022. nov. 23.: *A Hétköznapi hőseink* kötet bemutatója Szilágysomlyón (SzER).
- 2022. dec. 8.: Megbeszélés Sidó Zsuzsával – továbbképzési lehetőség: az ELTE Digitális bölcsészet tanszékén belül induló adatgazdász képzés. (BAC)

Kolozsvár, 2023. március 21.

dr. Széman Emese Rózsa, a Szabédi Emlékház (korábbi) vezetője

drd. Brînzan-Antal Cristina, a Szabédi Emlékház vezetője

Kovács Lilla

II. Györkös Mányi Albert Emlékház

Az EMKE Györkös Mányi Albert Emlékházának vezetője, programszervezője, hagyatékigazgatója Kós Katalin, aki immár 15 éve, 2008 január elejétől látja el az ezzel a munkakörrel járó igen sokrétű teendőket – 2020 novemberétől ismét egyedüli alkalmazottként. Az EMKE 2015-ben egy újabb szakreferensi munkakört hozott létre az emlékházban, amely összesen négy és fél éven át volt betöltve. Azt követően a megfelelő anyagi támogatás hiányában nincs lehetőség újabb munkatársat alkalmazni, habár az emlékháznak a nagyközönség által is megszokott minőségi működéséhez szükséges elvégzendő teendők mennyisége messze meghaladja egyetlen ember munkaköri feladatait. A léctet pedig nem szeretnénk lennebb helyezni. Bízunk tehát abban, hogy az ernyőszervezetnek mielőbb ismét lehetősége lesz megfizetni egy második alkalmazottat is.

Az intézmény munkatársának feladatköréhez tartozik az intézmény adminisztrálása, a névadó hagyatékának gondozása, rendszerezése, archiválása és folyamatos népszerűsítése, az emlékházban sorra kerülő rendezvények megtervezése, megszervezése, lebonyolítása és dokumentálása, a közönségkapcsolat, a nyilvánosság-szervezés, reklámanyagok megtervezése, kivitelezése és szórása, az EMKE-honlap emlékházhoz kapcsolódó felületének szerkesztése. Szintén rá hárul a karbantartási, hibaelhárítási munkálatok szükségességének felderítése, elvégzése, vagy pedig a megfelelő szakember megfogadása a megoldáshoz, a folyamatos infrastrukturális fejlesztések kidolgozása és ezek gyakorlati kivitelezésének adminisztrálása, a ház szükségleteinek beszerzése. És nem utolsó sorban folyamatos tanulás, illetve alkalmazkodás a változásokhoz, a gyors iramban fejlődő technika által generált és a közönség által jogosan elvárt színthez.

Györkös Mányi Albert végrendeletben megfogalmazott kívánsága, hogy széles körben megismertessék munkásságát, 2022-ben érte el tetőfokát, amikor is születésének 100. évfordulója kapcsán a nevét viselő emlékház emlékévet, ezen belül kiállítás- és rendezvénysorozatot szervezett, amely az év folyamán az országban több helyszínen valósult meg. A Györkös 100 címet viselő programsorozatot a sepsiszentgyörgyi Liszt Intézettel és annak vezetőjével, Szebeni Zsuzsannával, a Györkös-háznak immár 15 éve együttműködő partnerével karöltve valósítottuk meg. Kilenc helyszínen mutattunk be különböző válogatásokat az oevre-ből, a helyszínek adottságaihoz alkalmazkodva: Kolozsvár (két helyszínen), Marosvásárhely, Tordaszentlászló, Sepsiszentgyörgy (két helyszínen), Barót, Bukarest, Székelyudvarhely, Csíkszereda (2023 januárjában). Ezen kívül további kilenc, a kiállításokat kiegészítő programot szerveztünk. (A rendezvényekről a beszámoló végén található táblázatban tájékoztatunk részletesen.)

Az emlékév nyitóeseményeként nagyszabású életműkiállítást rendeztünk a kolozsvári Bánffy Palotában működő Művészeti Múzeumban. Ez a helyszín adott alkalmat arra, hogy a rendelkezésünkre álló képekből a legbővebb válogatást, 123 művet kiállíthassunk, elsősorban az emlékházban őrzött festményekből válogatva, másrészt magán- és köztulajdonból származó, erre az alkalomra kölcsönzött munkákból. Ekkor mutattuk be az Álomképek. Betekintés Györkös Mányi Albert életművébe című

háromnyelvű katalógust is, amelyet az EMKE, valamint az emlékház támogatására alakult és annak nevét viselő egyesület adott ki. A kiadvány Kós Katalin rendhagyó köszöntője (aki egyben a kiadvány szerkesztője is), Ladó Ágota kurátori-, illetve Szebeni Zsuzsanna elemző szövege mellett mintegy hatvan, László Miklós fotográfus színes reprodukcióját tartalmazza. (Az év végén ebből a kiadványból újabb 100 példányt nyomtattunk ki a Liszt Intézet Sepsiszentgyörgy támogatásának köszönhetően, mivel az év folyamán az eredetileg készült 300 példány elfogyott.) A nyitóeseményhez tartozott az a Györkös-házban megtartott program is, amelyen a Polis Könyvkiadó gondozásában és a közreműködésünkkel megjelent, Györkös Mányi Albert metszetei c. albumot mutattuk be, a művész grafikai kiállításának ölelésében. Ez a kötet a szintén László Miklós által készített fehér-fekete reprodukciók mellett a művész saját maga által hangkazettára rögzített – és Dávid Gyula irodalomtörténész, az EMKE tiszteletbeli elnöke által megszerkesztett – gondolataiból, emlékezéseiből tartalmaz részleteket. A kötethez Szebeni Zsuzsanna írt utószót.

Az emlékévnek óriási visszhangja volt számos, magyar és román nyelvű médiumban egyaránt. Közel 50 tájékoztató jellegű írás, beszámoló és interjú jelent meg, amelyek honlapunkon megtekinthetők.

A Györkös Mányi Albert Emlékház és a Liszt Intézet Sepsiszentgyörgy ez alkalommal is köszönetet mond a kiállításokat megszervező és befogadó intézményeknek, illetve azok vezetőinek és munkatársainak, a kiállítások és azok kísérő programjainak megvalósításában nyújtott együttműködésért: Kolozsvári Művészeti Múzeum, Maros Megyei Múzeum, tordaszentlászlói református egyházközség, Erdélyi Művészeti Központ (Sepsiszentgyörgy), Árkosi Művelődési Központ (Sepsiszentgyörgy), Erdővidék Múzeuma (Barót), Liszt Intézet Bukarest, Román Nemzeti Parasztmúzeum (Bukarest), Haáz Rezső Múzeum (Székelyudvarhely), Hargita Megyei Művelődési Központ, Megyeháza Galéria (Csíkszereda).

Örömteli meglepetés volt számunkra, amikor decemberben megkeresett minket a Helsinki Magyar Kulturális Központ igazgatója azzal a szándékkal, hogy április folyamán ki szeretnék állítani a Közép-Kelet-Finnországban található Kuhmo város kulturális központjában Györkös Mányi Albert Kalevala-sorozatát, amelyet 1985-ben, a finn eposz 150. évfordulóján, a helsinki Kalevala Társaság emlékéremmel jutalmazott. A Rúnaének-Akadémia által szervezett tárlat a Helsinki Magyar Kulturális Központ, a Györkös Mányi Albert Emlékház és a Liszt Intézet Sepsiszentgyörgy együttműködésével valósul meg. A kiállítás anyagát Kós Katalin és Szebeni Zsuzsanna állították össze. A Kalotaszegtől a Kalevala álmvilágáig című tárlat Györkös Mányi Albert Kalevala-sorozatának tizenhárom festményét, valamint tizenkét, kalotaszegi ihletésű, reprezentatív alkotását mutatja be. A kiállítást a Finnugor Kulturális Főváros projekt keretében rendezik meg, amely címet 2023-ban Kuhmo városa kapta. Ezen a környéken gyűjtötte Elias Lönnrot a finn nemzeti eposz, a Kalevala megírásához az anyagot. Györkös Mányi képsorozata első ízben lesz kiállítva Finnországban.

Az emlékház rendezvényeinek tematikája szerteágazó, ennek ellenére eseményeink köré sikerült egy bizonyos törzsközönseget toborozni. Az elmúlt esztendő során, a világtárványt követően eleinte óvatosan, majd egyre bátrabban jelentkezett a közönségünk. Mondhatni az év közepére már visszatértünk a rendes kerékvágásba. Családias légköre miatt közönség, előadó, kiállító, rendezvényszervező egyaránt szívesen választja a Györkös-házat, kiemeli az Emlékház bensőséges hangulatát, pozitív kisugárzását. Mindennek köszönhetően ismét pezseg az élet az intézményben.

A kínálatban megmutatkozó sokféleség néhány szakosodott előadássorozatot hozott létre, amelyek mellett természetesen továbbra is jelen vannak a változatos témákat kínáló egyedi programok: időszaki kiállítások, könyvbemutatók, kamarahangversenyek, pódiumműsorok, ismeretterjesztő és szakmai előadások stb. (részletek a beszámoló végén található táblázatban).

Két év kényszerű kihagyás után sikerült újraindítanunk régi sorozatainkat: a JelesNapTár gyermekprogramunkat, a Nyitott szemmel és Prospero páholy beszélgetőesteket, valamint az EMKE-borklubot.

A 13. Kolozsvári Magyar Napok rendezvénysorozatához is örömmel csatlakoztunk saját, illetve befogadott programokkal. A napok keretében szerveztük meg a Györkös 100 emlékév egyik kiemelkedő, összművészeti programját Az alkotás csodája – bepillantás Györkös Mányi Albert alkotói világába címmel, amelyen bemutattuk a magán-, illetve köztulajdonból származó, az emlékév kiállításaira felajánlott alkotásokból rendezett tárlatot, majd Laczkó Vass Róbert színművész tolmácsolásában elhangzottak Egyed Emese költőnek a tárlat képei alá írt versei, valamint részletek Györkös Mányi Albert írásaiból; Horváth Bálint budapesti zeneszerző bemutatta a művész képeihez írt négy tételes zongoradarabját, végül pedig egy rövid dokumentumfilmmel zárult a rendezvény, amelyet Tóth Orsolya gyártásvezető-operatőr, a művész dokumentumhagyatékának digitalizálója állított össze.

Az EMKE Országos Elnökségének, valamint az EMKISZ-nek egyes rendezvényei is az emlékházban kerülnek lebonyolításra. A Sigismund Toduță Zenei Főgimnázium tanárai, illetve szülői közösségei gyakorta igénylik a termünket a diákok előadóstjeinek megrendezéséhez; így történt ez 2022-ben is. A 2008 óta heti rendszerességgel beindult jogatanfolyam is sikerrel működik tovább a termünkben. Csatlakozni kívánva a Petőfi 200 emlékévhöz is, két programot egyeztettünk 2023-ra.

A Györkös 100 emlékév során a hagyaték további feltárása, feldolgozása, digitalizálása nagy hangsúlyt kapott. Ugyanakkor folytatni kívánjuk a Györkös Mányi-hagyatékot bemutató további videók létrehozását, valamint a hagyaték festményeinek restaurálását is.

Pozitívan elbírált pályázatainknak köszönhetően sikerült beszereznünk új asztali számítógépet és képernyőt a régi, tönkrement helyett, valamint készíttetnünk újabb, Györkös-festményeket ábrázoló vászontasakokat az intézmény reklámozása céljából.

Nagyon esedékesé vált a terem falainak újrafestése, és pályázat révén a már beszerzett, új képfüggesztő rendszer felszerelése. Reménykedünk abban, hogy ezen munkálatokhoz sikerül mielőbb megszerezni a szükséges pénzalapokat.

A 2023-as évre kitűzött legfontosabb céljaink: a Györkös Mányi Albertről, valamint a nevét viselő emlékházról szóló nagy dokumentumfilm bemutatása, valamint a Györkös-hagyaték teljes feldolgozása és feltöltése a készülő internetes adatbázisba. Mindkét munkálat Tóth Orsolya gyártásvezető-operátor együttműködésével történik.

A közönségünkkel való kapcsolattartás céljából elsősorban a Ház Facebook-oldalát és közönségének Facebook-csoportját használjuk, ugyanakkor további tizenkét Facebook-csoportban hirdetjük rendezvényeinket (ezek közül az egyik közel tizenkétezer tagot számlál). Több, mint 400 személynek küldünk hírlevelet, valamint eseményeinket a médiumok is rendszeresen népszerűsítik.

Beszámolónk végéhez közeledve köszönetet mondunk mindazon személyeknek és intézményeknek, akik az elmúlt év során hozzájárultak tevékenységünk sikeréhez.

A több, mint tíz éve nyújtott rendszeres, kiváló szakmai közreműködésért köszönetet mondunk Cserey Both Zsuzsának, Szabó Kingának, Laczkó Vass Róbertnek és Vincze Lászlónak.

Hálás köszönet Dáné Tibor Kálmánnak, a 2012-ben megalakult Györkös Mányi Albert Emlékház Egyesület alapító elnökének, akinek a folyamatos és önzetlen, az adminisztrációban, pályázásban, valamint a Györkös 100 emlékévé megvalósításában kifejtett önkéntes munkája felbecsülhetetlen.

A Györkös 100 emlékévé programjainak megvalósításában Szebeni Zsuzsannát, Szebeni Szabó Róbertet, Tóth Orsolyát, Tóth Klárát és Molnár Ferencet illeti óriási köszönet a folyamatos és kiváló szakmai közreműködésért.

Hálás köszönet:

- az emlékház azon barátainak, akik alkalmi önkéntes és önzetlen munkával segítették az elmúlt évben az intézmény működését; ők: Albert József, Bak Ágnes, Dáné László, Horváth László, Farkas György, Hening Kinga, Hoffmann Edit, Kiss Katalin, Nagy Béla, Nagy Katalin, Vekov Géza;

- azon intézményeknek (Erdélyi Művészeti Központ; Molnár István Múzeum, Székelykeresztúr; Haáz Rezső Múzeum, Székelyudvarhely), valamint azon belföldi és külföldi magánszemélyeknek, akik önzetlenül felajánlották a tulajdonukban lévő Györkös-alkotásokat, így a nagyközönség is megtekinthette ezeket a művész nevét viselő emlékház gondozásában lévő festmények társaságában;

- az emlékház meghívott vendégeinek és előadóinak, akik önzetlen és kiváló szakmai közreműködésükkel lehetővé tették a rendezvények létrejöttét;

- a Ház közönségének, amely lankadatlan érdeklődéssel és lelkesedéssel fogadja az eseményeket;

- azon magánszemélyeknek, akik a jövedelmi adójuk 3,5%-ával az Emlékház tevékenységét támogatták;

- médiapartnereinknek az együttműködésért, az események népszerűsítéséért, az ezekkel kapcsolatos beszámolóért, interjúért, műsorokért: Agnus Rádió (kiemelt médiapartner), Kolozsvári Rádió, Paprika Rádió, Marosvásárhelyi Rádió, Bukaresti Rádió, RTV Kolozsvári Magyar Szerkesztősége, Erdélyi Magyar Televízió, Szabadság napilap, Krónika napilap, maszol.ro, Művelődés folyóirat (kiemelt médiapartner), Élő Székelyföld Munkacsoport, Székely Hírmondó, koncertmester.hu;

- végül, de nem utolsó sorban azon intézményeknek, akik az elmúlt évben hathatósan támogatták az emlékházat: Bethlen Gábor Alap, Communitas Alapítvány, Emberi Erőforrások Minisztériuma, Erdélyi Hagyományok Háza Alapítvány, Magyar Művészeti Akadémia, Magyarország Kolozsvári Főkonzulátusa, Nemzeti Kulturális Alap, Györkös Mányi Albert Emlékház Egyesület, Borsarock italbolt, Daisler Print House nyomda, Gastroyal Étterem & Catering, Idea Plus grafikusműhely.

Intézményünkről, valamint annak tevékenységéről az EMKE honlapján (www.emke.ro), azon belül a Györkös Mányi Albert Emlékház menüpont alatt, az Emlékház Facebook-oldalán (www.facebook.com/emkegyorkoshaz) és YouTube-csatornáján, azon belül is a Lejátszási listák menüpont alatt található, jelenleg 72 videó révén tájékozódhatnak az érdeklődők.

Beszámolónk végén táblázatba foglalva ismertetjük azokat a programokat (szám szerint 44-et), amelyek a Györkös Mányi Albert Emlékházban, illetve annak szervezésében, társszervezésében vagy partnerségével kerültek sorra 2022. április 9. – december 31. között:

IDŐPONT	RENDEZVÉNY	SZERVEZŐ
	2022	
Április 9.	Horváth Bálint (Budapest) zeneszerzői estje. Közreműködik Juhász Orsolya Anna – szoprán (Budapest), Horváth Bálint – zongora.	Györkös Mányi Albert Emlékház (a továbbiakban: GYMAE)
Április 13.	Zene és festészet. Előadók: Raluca Adina Ilovan – fuvola, Horea Haplea – zongora. Műsoron: P. Hindemith és B. Martinů-művek. Az est különleges vendége Ioana Iacob festőművész, aki az est zenéje által inspirálva élőben fest.	Raluca Adina Ilovan, GYMAE (partner)
Április 14.	A <i>Györkös 100</i> rendezvénysorozat keretében: tárlatvezetés a Kolozsvári Művészeti Múzeumban. A kiállítást bemutatja Szebeni Zsuzsanna, a Györkös 100 emlékévé társkurátora, a sepsiszentgyörgyi Liszt Intézet vezetője és Kós Katalin, a Györkös Mányi Albert Emlékház vezetője és	GYMAE, Liszt Intézet Sepsiszentgyörgy

	programszerzője, a Györkös 100 emlékév főszervezője.	
Április 29.	Adalékok a bonchidai Bánffy-kastély építéstörténetéhez – Dávid Gyula építész vetítettképes előadása és a Polis Könyvkiadó gondozásában 2021-ben megjelent könyvének bemutatója	GYMAE
Május 3.	A <i>Györkös 100</i> rendezvénysorozat keretében: kiállítás megnyitó és katalógus ismertető Marosvásárhelyen, a Maros Megyei Múzeum Történeti és Régészeti Osztályának kiállítótermében. A tárlatot megnyitották: Ötvös Koppány Bulcsú múzeumigazgató, Kós Katalin és Szebeni Zsuzsanna. Közreműködik: Domahidi Zsuzsa fuvolaművész.	Maros Megyei Múzeum, GYMAE, Liszt Intézet Sepsiszentgyörgy
Május 5.	A kolozsvári Sigismund Toduță Zenei Főgimnázium diákjainak fellépése	Erdős Paul zongoratanár, GYMAE (partner)
Május 6.	XXXI. Szabédi-nap. Dokumentumok, hagyatékok, korlenyomatok – műhelykonferencia. Előadásokat tartottak: Kocsis Tünde, Zabán Márta, Brînzan-Antal Cristina, Széman E. Rózsa.	Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület (a továbbiakban: EMKE), GYMAE (partner)
Május 13.	JelesNapTár Pünkösöd havában (gyermekprogram, 14. évad/3). Péntek 13-hoz kötődő hiedelmek, varázslások. Szakmai irányítók: Both Zsuzsa néprajzkutató, kézműves és Szabó Kinga játszóházvezető.	GYMAE
Május 14.	A Kőváry László Honismereti Kör eseménye	Kőváry László Honismereti Kör (a továbbiakban: KLHK)
Május 14.	A <i>Györkös 100</i> rendezvénysorozat keretében: Szebeni Zsuzsanna és Kós Katalin tárlatvezetései a Marosvásárhelyen megnyílt kiállításon, a Múzeumok Éjszakája program keretében.	Maros Megyei Múzeum, GYMAE, Liszt Intézet Sepsiszentgyörgy
Május 18.	Kis zeneiskolások fellépése	Portik Adél hegedűtanár
Május 19.	Egy oratórium főpróbája – az Ampelopsis Versszínház előadása	Ampelopsis

	Pilinszky János születésének 100. évfordulóján. Felléptek: Tamás Csilla, Darabont Csenge, Tamás Lehel, Szilágyi Gabriella, Burkhardt Zsófia.	Versszínház, GYMAE (partner)
Május 26.	Nyitott szemmel – beszélgetőest (9. évad/1). Utazás a Nagytavak vidékén – meghívott: dr. Mócsy Ildikó kutató fizikus, nyugalmazott egyetemi docens. Az est házigazdája és a sorozat társszervezője: Laczkó Vass Róbert.	GYMAE
Június 16.	A kolozsvári Sigismund Toduță Zenei Főgimnázium diákjainak fellépése	GYMAE (partner)
Június 16.	Nyitott szemmel – beszélgetőest (9. évad/2). Tranzitzőna – meghívottak: Csűrös Réka fordító, Fodor Edina jazzénekes, Kiss Olivér újságíró. Az est házigazdája és a sorozat társszervezője: Laczkó Vass Róbert.	GYMAE
Június 25.	A <i>Györkös 100</i> rendezvénysorozat keretében: Világok találkozása – avagy interaktív merítkezés Györkös Mányi Albert világában a művész képei között. Az esemény egyúttal a július 3-ig megtekinthető emlékkiállítás záróprogramja is. Az esemény házigazdája Kós Katalin, a Györkös Mányi Albert Emlékház vezetője, az emlékévk főszervezője. Az interaktív együttlétet Kocsis Tünde színházpedagógus vezeti.	GYMAE, Maros Megyei Múzeum
Június 29.	Színes horizontok – Dolha Éva festőművész kiállítása. Az alkotásokat dr. Dorel Găină fotóművész, egyetemi oktató méltatja.	GYMAE
Július 18.	A <i>Györkös 100</i> rendezvénysorozat keretében: koszorúzással egybekötött emlékezés Györkös Mányi Albert sírjánál, születésének 100-ik évfordulóján szülőfalujában, Tordaszentlászlón.	GYMAE
Július 31.	A <i>Györkös 100</i> rendezvénysorozat keretében: kamarakiállítás, katalógus- és albumbemutató, valamint dokumentumfilm-vetítés Györkös Mányi Albert szülőfalujában, Tordaszentlászlón, a református egyházközség tanácstermében. Felszólalnak: Balázs Attila tordaszentlászlói református lelkész, az esemény házigazdája; dr. Széman Péter, az EMKE elnöke; Kós Katalin, a GYMAE vezetője és programszervezője, a Györkös-hagyaték gondnoka, a Györkös 100 emlékévk főszervezője; Szebeni	GYMAE, Liszt Intézet Sepsiszentgyörgy, tordaszentlászlói református egyház

	Zsuzsanna, a sepsiszentgyörgyi Liszt Intézet vezetője, a Györkös 100 emlékévé társszervezője, a kiállítás kurátora.	
Augusztus 14.	Sipos László festőművész életút-portréja – dokumentumfilm, rendező: Balogh Zsolt. A Magyar Művészeti Akadémia felkérésére készült filmet a Liszt Intézet Sepsiszentgyörgy mutatja be. Résztvevők: Balogh Zsolt filmrendező, Farkas Adrienne, a Kossuth Rádió szerkesztő-műsorvezetője. Moderál: Szebeni Zsuzsanna színháztörténész, a Liszt Intézet Sepsiszentgyörgy vezetője.	Liszt Intézet Sepsiszentgyörgy, GYMAE
Augusztus 16.	A 13. Kolozsvári Magyar Napok, valamint a <i>Györkös 100</i> rendezvénysorozat keretében: Az alkotás csodája – bepillantás Györkös Mányi Albert alkotói világába, születésének 100. évfordulóján – összművészeti rendezvény. Az eseményt köszönti: dr. Széman Péter EMKE-elnök, valamint Kós Katalin, a Györkös Mányi Albert Emlékház vezetője, az emlékévé főszervezője, a hagyaték gondozója. Tárlat magán-, illetve köztulajdonból származó és az emlékévé kiállításaira felajánlott alkotásokból – bemutatja Szebeni Zsuzsanna, a sepsiszentgyörgyi Liszt Intézet vezetője, az emlékévé társszervezője, a kiállítás kurátora. Összeállítás Györkös Mányi Albert írásaiból és Egyed Emese költőnek a tárlat képeihez írt verseiből, Laczkó Vass Róbert színművész tolmácsolásában. Horváth Bálint zeneszerző bemutatja Györkös Mányi Albert képeihez írt négy tételes zongoradarabját. A műsor összeállításában közreműködött Tóth Orsolya gyártásvezető-operatőr, a művész dokumentumhagyatékának digitalizálója.	GYMAE, Liszt Intézet Sepsiszentgyörgy
Augusztus 17.	A 13. Kolozsvári Magyar Napok keretében: Egy oratórium főpróbája – Pilinszky-est az Ampelopsis Versszínház előadásában	Ampelopsis Versszínház, az EMKE Ifjúsági Szervezete (a továbbiakban EMKISZ), GYMAE (partner)
Augusztus 18.	A 13. Kolozsvári Magyar Napok keretében: Prospero páholy – beszélgetőest. Meghívott: Skovrán Tünde színésznő-rendező	GYMAE

	(Amerikai Egyesült Államok). A meghívottal Demény Péter, a sorozat társszervezője beszélget.	
Augusztus 19.	A 13. Kolozsvári Magyar Napok keretében: A 20. század sorozat legújabb köteteit bemutatják: Bárdi Nándor, Gidó Attila és Jakabffy Tamás, a sorozat szerkesztői, valamint Kiss Ágnes és Kulcsár Beáta kötet szerzők	Kriterion Könyvkiadó, GYMAE (partner)
Augusztus 19.	A 13. Kolozsvári Magyar Napok keretében: Fényszárnyú szó – Szabó Lőrinc-est az Ampelopsis Versszínház előadásában.	Ampelopsis Versszínház, EMKISZ, GYMAE (partner)
Szeptember 2.	A Györkös 100 rendezvénysorozat keretében: kettős kiállításmegnyitó, valamint katalógus- és albumismertető Sepsiszentgyörgyön az Erdélyi Művészeti Központban és az Árkosi Művelődési Központban. A kiállítás kurátorai: Szebeni Zsuzsanna, a sepsiszentgyörgyi Liszt Intézet vezetője, valamint Bordás Beáta, az EMŰK igazgatója. A tárlatot megnyitják: Bordás Beáta, Kós Katalin és Szebeni Zsuzsanna.	Erdélyi Művészeti Központ, Árkosi Művelődési Központ, GYMAE, Liszt Intézet Sepsiszentgyörgy
Szeptember 24.	Chiyo Hagiwara japán zongoraművész előadóestje. Műsoron: J.S. Bach-, Ch. Hagiwara- és C. Filtsch-művek.	GYMAE
Szeptember 28.	Kerekasztal-beszélgetés Benedek Kálmán orgonaművész, karnagy, zenetanár születésének 110. évfordulóján. Meghívottak: dr. Benkő Judit muzikológus, valamint Benkő Tímea, a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet oktatója, karnagy. A rendezvény házigazdája: Tóth Guttman Emese, a Romániai Magyar Dalosszövetség elnöke.	Romániai Magyar Dalosszövetség, GYMAE (társszervező)
Szeptember 29.	Könyvbemutató – Nánó Csaba: Küszöbtől küszöbig – Életútinterjú Albert Júliával (Ábel Kiadó, 2021 – Prospero-sorozat). Az eseményen elhangzik Albert Júlia versösszeállítása. Közreműködnek Dénes Anna és Dénes Csongor hegedűművészek, Horváth Zoltán zongoraművész	Ábel Kiadó, GYMAE (társszervező)
Október 6.	EMKE-borklub (8. évad/1). Demetervin Pincészet – Mád (Tokaj-Hegyalja). Az est házigazdája: Vincze László	GYMAE
Október 14.	JelesNapTár – Mindszent hava (gyermekprogram, 15. évad/1). Szüret. Muzsikál az Igazgyöngy Együttes. Szakmai irányítók: Both Zsuzsa néprajzkutató, kézműves és Szabó Kinga	GYMAE

	játszóházvezető.	
Október 18.	A <i>Györkös 100</i> rendezvénysorozat keretében: kiállításmegnyitó, katalógus- és albumbemutató Baróton, Erdővidék Múzeumában, a 28. Erdővidéki Közművelődési Napok keretében. A tárlatot megnyitják: Demeter László múzeumvezető, Hoffmann Edit ny. muzeológus, Kós Katalin és Szebeni Zsuzsanna. Közreműködik a Bujka Énekegyüttes.	Erdővidék Múzeuma, GYMAE, Liszt Intézet Sepsiszentgyörgy
Október 25.	A <i>Györkös 100</i> rendezvénysorozat keretében: kiállításmegnyitó, valamint katalógus- és albumbemutató Bukarestben, a Román Nemzeti Parasztmúzeum Új Galériájában. A tárlatot megnyitják: Mihai Gheorghiu, a múzeum aligazgatója, Kósa András László, a bukaresti Liszt Intézet igazgatója, Kós Katalin és Szebeni Zsuzsanna.	Liszt Intézet Bukarest, Román Parasztmúzeum, GYMAE, Liszt Intézet Sepsiszentgyörgy
November 9.	EMKE-borklub (7. évad/2). Meghívott: ifj. Vida Péter – Szekszárd. Az est házigazdája: Vincze László	GYMAE
November 10.	10 éves a Nyitott szemmel! Nyitott szemmel – beszélgetőest (9. évad/1). Újratervezés Ugandában. Meghívott: Lukács János István magyartanár, önkéntes. Az est házigazdája és a sorozat társszervezője: Laczkó Vass Róbert.	GYMAE
November 11.	JelesNapTár – Szent András hava (gyermekprogram, 15. évad/2). Márton-nap. Novemberi jeles napokhoz fűződő szokások, hagyományok, az ezekhez fűződő népi énekek, játékok, kézműves foglalkozások. Szakmai irányítók: Both Zsuzsa néprajzkutató, kézműves és Szabó Kinga játszóházvezető.	GYMAE
November 17.	Prospero páholy – beszélgetőest. Meghívott: Á. Toszó Ilona színművész. A meghívottal Demény Péter, a sorozat társszervezője beszélget. A beszélgetés Árkossy István képeinek hangulatában zajlott. A sorozat házigazdája és társszervezője: Demény Péter.	GYMAE
November 18.	Díjátadó ünnepség Kriterion-koszorú Árkossy Istvánnak.	Kriterion Alapítvány, GYMAE (partner)
November 22.	A <i>Györkös 100</i> rendezvénysorozat, valamint a 28. Erdővidéki Közművelődési Napok keretében: Hoffmann Edit ny. muzeológus interaktív tárlatvezetése az Erdővidék Múzeumában	GYMAE

	megnyitott kiállításban.	
November 24.	A Györkös 100 rendezvénysorozat keretében: kiállításmegnyitó, valamint katalógus- és Székelyudvarhelyen, a Haáz Rezső Múzeum Kossuth utcai Képtárában. A tárlatot megnyitják: Miklós Zoltán múzeumigazgató, Kós Katalin és Szebeni Zsuzsanna. Közreműködik a székelyudvarhelyi Alla Breve kórus (karvezető: Kovács László, Györkös Mányi Albert egykori tanítványa).	Haáz Rezső Múzeum, GYMAE, Liszt Intézet Sepsiszentgyörgy
December 7.	A kolozsvári Sigismund Toduță Zenei Főgimnázium diákjainak fellépése	Albu Angela zongoratanár, GYMAE (partner)
December 8.	Szonáták szaxofonra és zongorára. Közreműködnek: Palkó Csanád (szaxofon) és Veress Gáspár (zongora). Műsoron F. Decruck-, E. Schulhoff-, Veress G.- és T. Yoshimatsu-művek.	GYMAE
December 16.	A Művelődés Díj átadása. Az idei díjazott Gaal György irodalom- és helytörténész.	Művelődés folyóirat, GYMAE
December 28.	JelesNapTár – Karácsony hava (gyermekprogram, 15. évad/3). Kántálás, aprószentekelés, újévköszöntés a városban. Az esemény szakmai irányítói: Both Zsuzsa néprajzkutató, kézműves és Szabó Kinga játszóházvezető.	GYMAE

Kós Katalin,

a Györkös Mányi Albert Emlékház vezetője

Kolozsvár, 2023. április 12.

III. Az EMKE hagyományos programjai

Az EMKE Országos Elnöksége a 31. Szabédi Napokat 2022. május 6-án tartotta meg, **DOKUMENTUMOK, HAGYATÉKOK, KORLENYOMATOK** címmel. Részletek a Szabédi Emlékház programjában olvashatók.

2022. április 20-án Rákóczi megemlékezésre került sor a majtényi-síkon, Muzsnay Árpád főtanácsosunknak köszönhetően, amely egyike az EMKE 30 éve hagyományos programjainak.

Június 25-én társszervezői voltunk a hagyományossá vált Szentlászlói Kórustalálkozónak.

Ha az év elején nem is volt megtartható egyik hagyományos programunk, a magyar kultúra napjának megünneplése a koronavírus-járvány utórezgése miatt, de társszervezői voltunk a Romániai Magyar

Dalosszövetség 100. születésnapjára kolozsvári ünnepségének, ugyanakkor köszöntve az újjáalakulás helyszínén a Brassói Dalárda által szervezett ottani jubileumi kórustalálkozót is.

Mint minden esztendőben, ismételten részt vettünk a Kolozsvári Magyar Napokon. Íme 2022-es program:

KMN 2022. augusztus 14–21. – Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület – EMKE és az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Ifjúsági Szervezet – EMKISZ programjai a XIII. Kolozsvári Magyar Napokon:

augusztus 16.: Szabédi Nyílt Nap – 10–16 óra, EMKE Szabédi László Emlékház

augusztus 16.: Nekünk ZÖLD! környezettudatossági műhely – 15:00 óra, EMKE Szabédi László Emlékház

augusztus 17.: Mózes Huba: *Iszonyú, vad nyár lesz* című kötetének bemutatója – 15:30 óra, helyszín: könyvvásár

augusztus 17.: Ampelopsis versszínház előadása: *Egy oratórium főpróbája* – Pilinszky János-élműsor – 17:00 óra, Györkös Mátyás Albert Emlékház

augusztus 18.: EMKISZ–KIFOR: Európa ifjúsági éve 2022

Meghívottak: Kacsó Doboly Izabella Mária (Családügyi, Ifjúsági és Esélyegyenlőségi Minisztérium államtitkára) Székely Kinga (Kolozsvári Fiatalok Szövetsége/Federatia Tinerilor din Cluj-Napoca – alelnök), Csorba Zsuzsanna Emese (Kolozs Megyei Ifjúsági Fórum – elnök), Tamás Csilla (Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Ifjúsági Szervezete – elnök). Moderál: Buryán Tünde

augusztus 19.: Ampelopsis versszínház előadása: *Fényszárnyú szó* – Szabó Lőrinc-élműsor – 17:00 óra, Györkös Mátyás Albert Emlékház

augusztus 20.: EMKE – *Hétköznapi hőseink. Erdélyi iskolások írásai településük jeleiről, 2017–2021* című kötet bemutatója – 14:00 óra. Helyszín: könyvvásár

augusztus 20.: Sportolók és szurkolók: hogyan lesz valakiből drukker? Meghívottak: a Kolozsvári Vasutas Sport Club (KVSC) szurkolói csapatának tagjai, Balázs Zsolt (vállalkozó), Bereczki Zsolt (vállalkozó), Boldizsár Szabolcs (értékesítési ügynök), Moldován Koppány (teniszoktató). Moderál: Polacsek Péter

augusztus 21. Örömfőzés a Hóujában

IV. Országos és nemzetközi kitekintésű rendezvények, kapcsolatok

Nagyon fontosak számunkra az NMI Művelődési Intézet Közhasznú Nonprofit Kft.-vel az utóbbi években kialakított szoros kapcsolat. Egyrészt azért, mert aktív résztvevői vagyunk az általuk, vagy munkatársaik által koordinált kutatási programjainak, másrészt, mert az EMKE a lebonyolítója az NMI által indított ASzakkör programnak, mely nagy népszerűségnek örvend. Reméljük, hogy a jövőben sikerül újraindítani a közművelődési szakemberképzést, de azt már tudjuk, hogy a szakkörök számára

mintaprojektként a szakkörvezetés módszertanáról, illetve a kézi hímzésről indulnak 60 órás tematikus képzések.

Sajnos a Kárpát Medencei Közművelődési kerekasztallal való élő, személyes kapcsolatunk szinte lehetetlenné vált 2021-22-ben. Csak online beszélgetéseket tartottunk. Ugyanakkor örömeinkre szolgált, hogy 2022-ben sikerült a lendvai (Muravidék, Szlovénia) helyszíni *Kultiválon* részt venni, melynek pénzügyi támogatása az EMKE segítségével valósulhatott meg.

Részt vettünk Brínzan-Antal Cristina koordinálásával a Kárpát-medencei Közművelődési Kerekasztal tagjai, a Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet, a Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, a Nemzeti Művelődési Intézet, a Kárpátaljai Népfőiskolai Egyesület és a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet a 2022-23-as tanévre is meghirdetett *5 határon át* interaktív, honismereti, többfordulós Kárpát-medencei vetélkedőben.

Amióta (2019) – meghívásos alapon – külhoni, pártoló tagjai vagyunk a Magyar Vidéki Múzeumok Szövetségének, igencsak élénk együttműködés jött létre. Szívélyes meghívásuk alapján sikerült részt vennünk az évente kétszer megrendezett közgyűlésükön, megismerve így a múzeumok, táj- és emlékházak gondjait, továbbfejlesztési lehetőségeit, a már létező jó gyakorlatokból tanulva, ezeket hasznosítani tudjuk az emlékházaink esetében. Ugyanakkor munkatársainknak lehetősége van a szövetség tagintézményeibe látogatni, a helyszínen tapasztalatokat szerezni.

Továbbra is aktív kapcsolatunk van a pécsi székhelyű Határokon Túli Magyarságért Alapítvánnyal. Ha 2022-ben nem is sikerült közös programot összehoznunk, de amint az tavalyi beszámolómban már jeleztük, jelen voltunk március 30-án az Alapítvány megalapításának 30 éves évfordulójának megünneplésén.

Részt vettünk a Tamási Áron Egyesület meghívása alapján Farkaslakán a nemzeti összetartozás napjának megemlékező ünnepségén.

A jó kapcsolatok ápolásának jeleként, elnökként ismét részt vettem és köszöntöttem a Partiumi és Bánsági Műemlék és Emlékhely Egyesületének éves honismereti konferenciáját.

Ünnepélyes keretek közt került sor az EMKE kisoklevelek átadására Marosvásárhelyen, Nagyváradon, Lupényban, Szilágysomlyón, Brassóban.

V. Az EMKE Észak-magyarországi Képviselőtével közösen megrendezett programok

Sajnos 2022-ben sem sikerült közös programot megvalósítanunk, csak egy, a kapcsolatok megerősítésének érdekében tartott online megbeszélést tartottunk, kifejezve azon közös törekvésünket, hogy amint a gazdasági lehetőségek megengedik, ismét újraíndítjuk programjainkat.

VI. Programok, rendezvények, EMKE-képviselő

Már bizonyos programokat megjelentettünk az előbbieken, más programok pedig benne vannak az Emlékházak, elnökségi tagok, egyes fiók- és társszervezetek beszámolóiban, ezért ezek közül csak néhányat fogunk megemlíteni.

2022. április 9-én tartottuk meg évi közgyűlésünket és díjkiosztónkat. Nagy örömünkre tavaly ezekre a hagyományos helyszínen, a Protestáns Teológiai Intézet dísztermében került sor, teljes körű részvétellel.

2022 május 12-én – a folytonosság jelképeként – a Dsida – Páskándi – Jakabffy Napok alkalmából tartottak irodalmi tanácskozást Szatmárnémetiben. A rendezvényt Muzsnay Árpád főtanácsosunk szervezte meg.

2022. május 17-én Dsida Jenő születésének 115. évfordulójára emlékeztünk két helyszínen is: Budapesten, a XIV. kerületi Ilka utca 15. szám alatti ház falára elhelyezett emléktábla avatásával (itt élt az első világháború alatt szüleivel a költő), valamint koszorúzással a kolozsvári emléktáblájánál. A budapesti részvétel jelentős volt, köszönhetően az ottani esemény társszervezőinek is (Magyar Írószövetség, Anyanyelvápolók Szövetsége, Írok Alapítványa).

2022. június 26-án, Serfőző Levente, az EMKE dél-erdélyi szórvány alelnöke, kiváló közművelői díjat adott át Lupényban Bendekfi Dávidnak

2022. június 25-én az EMKE szervezésében több erdélyi szakkör munkáiból álló kiállítás bemutatására került sor Lakitelken, az NMI székházában.

2022. július 29-30-án – részvétel és köszöntés a Tordai Magyar Dalkör megalakulásának 150. évfordulóján.

2022. augusztus 30-án a STARS Galéria által elindított Reményik-megemlékezés keretében Essig Józsefről, a rendezvénysorozat elindítójáról is megemlékeztünk.

2022. szeptember 4-én részvétel és köszöntés a hagyományos zsoboki festőtábor záróünnepsége keretében.

2022. szeptember 25-én EMKE kiváló közművelő (Lelik Berta, Ozsváth Ilona Szilagykrasznai tanárok), valamint kiváló mecénás (Kovács Attila és Anna, Ágoston fivérek, Kadarka Kft.) oklevelek átadására került sor Szilágy megyében, Szilágysomlyón a 30. Báthory Napokon.

2022. szeptember 25-én a brassói Szent Mihály Napok keretében kiváló közművelő díjat kapott Gyerkó András négyfalui zenetanár.

2022. október 6. Részvétel és koszorúzás a kolozsvári október 6-i megemlékezésen.

2022. október 12-13. – részvétel a Babeş-Bolyai Tudományegyetem 150 éves a Kolozsvári magyar egyetemi oktatás ünnepségsorozatán.

2022. október 14-15-én 10 órától került sor a VIII. Magyar Házak Találkozójára. Az esemény programja:

10:00 Megnyitó, üdvözlések

10:30 Az EMKE által végzett felmérés a civil szervezetek jelenlegi állapotáról.

Bemutatja: Brînzan-Antal Cristina, Rusu Szidónia, Széman Emese Rózsa

11:10 Civil szervezetek újraindítására kidolgozott cselekvési terv bemutatása: Balázs-Bécsi Attila, Serfőző Levente

11:50 szünet

12:20 Soós Mihály (Muravidéki Magyar Művelődési Intézet, Lendva): Közművelődés és kulturális lehetőségek. A kulturális szervezetek stratégiája a kis létszámú közösségek esetében Szlovéniában.

13:00 ebéd

14:30 Műhelymunka. Vezeti Székely István, Serfőző Levente, Soós Mihály

2022. október 15. Részvétel és koszorúzás a szilágynagyfalui Arany János Napokon.

2022. október 23. Részvétel és koszorúzás az 1956-os megemlékezésen.

2022. november 4. Részvétel a Kolozsvári Zsidó Napokon.

2022. november 12. részvétel és kiváló közművelői díj (Orth Enikő) átadása Nagyszebenben, az Ars Hungarica Napokon.

2022. november 16-17.: részvétel a Magyar Vidéki Múzeumok közgyűlésén.

2022. november 22-23: részvétel az Erdélyi Múzeum Egyesület által megrendezett a *Magyar Tudomány Napja Erdélyben* rendezvénysorozaton.

2022. november 26.: részvétel a Guttman Mihály pedagóguskórus fennállásának 20 éves évfordulója alkalmából rendezett ünnepségen.

2022. november 26-án került átadásra Tamás Gábor énekesnek az EMKE életmű díja.

A Kolozsvári Rádió magyar adása, a Román Televízió bukaresti és kolozsvári stúdiója, az Erdélyi Televízió több műsorába kapott meghívást, illetve nyilatkozott Széman Emese Rózsa, kutató, kulturális referens, a Szabédi Emlékház vezetője, Kovács Lilla titkárnő, Brînzan-Antal Cristina, valamint alulírott, beszámoló az EMKE programjairól, eredményeiről, terveiről.

Az elmúlt esztendőben az EMKE a következő elismerésekben részesült:

– emléklap a XII. Kolozsvári Magyar Napokon való részvételért (külön az EMKE, a Szabédi és a Györkös Mátyi Emlékház is)

VII. További tervek

Nyilvánvalóan folytatjuk hagyományos programjainkat, és amennyiben lehet ezek megújításán is dolgozunk. Itt szólhatunk a Györkös Mátyi Albert Emlékház programsorozatairól, részvételünk a magyar

kultúra napi rendezvényeken (Zenta, Kolozsvár, szórvány), Szabédi Napok, tordaszentlászlói kórustalálkozó, Kolozsvári Magyar Napok, Reményik-megemlékezés stb.

A jelentősen megváltozott kulturális és gazdasági körülmények között szeretnénk megújítani a Kárpát-medencei Közművelődési Kerekasztal stratégiáját, bővítve együttműködésüket a Kerekasztal tagjaival, így téve lehetővé egymás megismerését, és az egy nemzethez való tartozás érzésének erősítését. Ezen cél megvalósításának érdekében javasoljuk a Nemzeti Művelődési Intézetnek is a 10 évvel ezelőtti megkötött Stratégiai Egyezmény újragondolását, megerősítését.

Az MMI segítségével a beindult szakkörökben tevékenykedő tagok szakmai képzését indítjuk be 2023 folyamán. Ugyanakkor nem mondunk le a kulturális szakemberképzések újraindításáról sem, melyben segítséget remélünk az NMI-től, valamint szeretnénk újraindítani a koronavírus miatt abbamaradt saját képzéseinket is.

További feladataink közé tartozik a magyar házak hálózatának építése, ha ezt a tevékenységet nagymértékben immár át is vette az RMDSZ ügyvezető elnöksége, de továbbra is szükségesnek látjuk a Magyar Házak időnkénti találkozójának megtartását.

Lehetőségeinkhez képest, a Szabédi László Emlékház irodalmi hagyatékát is tovább szeretnénk bővíteni, folytatni az elkezdett katalogizálásokat és digitalizálást. Ehhez sikerült beszereznünk egy gyors digitalizáló készüléket. Az irodalmi hagyatékok feldolgozását jelenleg Brînzan-Antal Cristina végzi mint alkalmazott, illetve Eröss Réka ösztöndíjasként. Jó lenne alkalmazotti létszámunkat növelni, részben a Györkös Mányi Emlékházhoz kiegészítő, valamint a Szabédi-házhoz digitalizáló munkatárs vagy ösztöndíjas személyében.

Időszerű lenne a koronavírus-járvány és a nehéz gazdasági helyzet miatt abbamaradt próbálkozásokat újraindítani a Szabédi László Emlékszoba felújítása érdekében, ami a kiállítás anyagának bővítését jelentené modern kiállítási interaktív eszközökkel, hang- és képanyaggal. Szeretnénk, hogyha az EMKE – Közép-Erdélyi Magyar Művelődési Intézet égisze alatt létrejönne az erdélyi (romániai) írói és színházművészeti hagyatékok tára.

Továbbra is aktívan részt kívánunk venni az Erdélyi Értéktár Bizottság munkájában, valamint javaslattétellel az értéktár bővítésében.

Erőnkhez mértén folytatni kívánjuk az Egyesület könyvkiadói tevékenységét.

VIII. Partnerszervezeteink

Az elmúlt időszakban az EMKE Országos Elnöksége a következő egyesületekkel, civil szervezetekkel és intézményekkel működött együtt a különböző programok lebonyolítása során:

– hazaiak: EMKISZ, Erdélyi Múzeum Egyesület, Romániai Magyar Dalosszövetség, Kriza János Néprajzi Társaság, Romániai Magyar Zenetársaság, Barabás Miklós Céh, Romániai Magyar Népművészeti Szövetség, Romániai Magyar Népfőiskolai Társaság, Közép-Erdélyi Magyar Művelődési Intézet, Partiumi és Bánsági Műemlék és Emlékhely Társaság, Kallós Zoltán Alapítvány, Téka Alapítvány, Heltai Gáspár

Könyvtári Alapítvány, Kolozsvár Társaság, Korunk Stúdió, Homo Ludens Alapítvány, Lucian Blaga Központi Egyetemi Könyvtár, Kóváry László Honismereti Kör, a nagyenyedi dr. Szász Pál Egyesület – Magyar Ház, Teleki Magyar Ház Nagybánya, a medgyesi EMKE Millennium Ház, a kalotaszegi Bokréta Kulturális Egyesület, a kovásznai Kőrösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, Domokos Géza Egyesület, Kovászna Megyei Művelődési Központ, Hargita Megyei Kulturális Központ, Törökvágási Református Egyházközség, Kolozsvár Belvárosi Unitárius Egyházközség, Bethlen Kata Diakóniai Központ, Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet, Alsóvárosi Református Egyházközség, Anyanyelvápolók Szövetsége, Georgius Aranka Társaság, Áldás Népeesség Egyesület, Tamási Áron Kulturális Egyesület (Farkaslaka), Magyar Civil Szervezetek Erdélyi Szövetsége, Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács, Szórvány Alapítvány Temesvár, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, HÍD – Szebeni Magyarok Egyesülete, az RMDSZ országos elnöksége, RMDSZ Főtitkárságának Kulturális Főosztálya, valamint Társadalomszervező Főosztálya, Kolozsvári Művészeti Múzeum; a Liszt Intézet Magyaror Kulturális Központ (Sepsiszentgyörgy), Báthory István Alapítvány (Szilágysomlyó),

– határon túliak: Miniszterelnöki Hivatal Nemzetpolitikai Államtitkársága, Kulturális és Innovációs Minisztérium, Külgazdasági és Külügyminisztérium, NMI Művelődési Intézet Nonprofit Kft., Magyar Művészeti Akadémia, Nemzetstratégiai Kutatóintézet, EMKE Észak-Magyarországi Képviselő – Sárospatak, Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága – Anyanyelvi Konferencia, Anyanyelvápolók Szövetsége – Budapest, Magyar Népművelők Egyesülete, Debreceni Egyetem, Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet – Budapest, Civil Összefogás Fórum, A Művelődés Háza és Könyvtára – Sárospatak, Határon Túli Magyarságért Alapítvány – Pécs, Pécsi Egyetem diaszpóra programja, Civil Információs Centrum, Szolnok, Csemadok (Felvidék), a Csemadok Magyar Művelődési Intézete (Dunaszerdahely), Vajdasági Magyar Művelődési Intézet (Zenta), Vajdasági Magyar Kulturális Szövetség (Szabadka), Alsólendvai Magyar Művelődési Intézet (Muravidék), Európa Ház – Kárpátalja, Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége, Kárpátaljai Népfőiskolai Egyesület (Szürte) Százak Tanácsa – Budapest, Keresztény Értelmiségiek Szövetsége, a magyarországi Teleházak Szövetsége, Kárpát-medencei Online Oktatási Központ, TEMI – Területi Művelődési Intézmények Egyesülete, Magyar Vidéki Múzeumok Szövetsége, Hadtörténeti Múzeum és Intézet Budapest, Petőfi Irodalmi Múzeum – Budapest, Szent Mihály Szekere Vándorsszínház

XIX. KIADVÁNYOK, PUBLIKÁCIÓK

1. *Hétköznapi Hőseink. Erdélyi iskolások írásai településük jeleseiről.* Kiadta az EMKE – Művelődés folyóirat – Polis Könyvkiadó, 2022.
2. *Másnak térkép e táj, Tordaszentlászló, Magyarfenes és Magyarléta.* Szerk.: Laczi Enikő, Kovács Levente, Tímár Ágnes, Tamás-Krumpé Sarolta Eszter. EMKE – Ábel Kiadó, 2022.
3. *Másnak térkép e táj, Farkaslaka* – munkafüzet. Szerk.: Ágoston Judit, Hadnagy Jolán, Mihály János. Molioris Kiadó, 2022.

4. Brînzan-Antal Krisztina: Megkoronázott fesztiválszezon. Egyetemisták rendezvénylátogatási szokásai a koronavírus-járvány idején. Korunk tudományos folyóirat, 2022/5. Kolozsvár

2. Brînzan-Antal Krisztina és Rusu Szidónia: Az erdélyi magyar civil szervezetek online kommunikációja. Civil Szemle

3. Brînzan-Antal Krisztina – recenzió: Öllös László: Európai identitás- Egyeségben az erő, Megjelenés helye: Kulturális Szemle

X. DÍSZOKLEVELEK, OKLEVELEK, KITÜNTETÉSEK

Muzsnay Árpád főtanácsos Teleki Pál emlékérmét kapott 2022 novemberében.

Dr. Széman Péter, az EMKE elnöke a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségétől, a szövetség megalakulásának 30. évfordulójára tartott ünnepségen elismerő díszoklevelet vehetett át.

Fleisz János, az EMKE partiumi alelnöke 2022-ben az EMKE életműdíját, a Romániai Sakkszövetség Emlékplakettjét, valamint az MTA Domus emléklapját vehette át.

Dr. Széman Emese Rózsa, a Szabédi Emlékház volt vezetője, az NMI Karácsony Sándor-díját vehette át 2022 októberében.

Munkájuk elismeréseként, a kistérségekben kiváló közművelő tevékenységet folytató személyeknek több oklevelet bocsátottunk ki Bihar, Brassó, Fehér, Hunyad, Maros, Szatmár, Szeben, Szilágy megyékben.

XI. ADMINISZTRATÍV ÜGYEK

A szervezet életében ez a folyamat kettős: egyrészt az egyesület saját belső életének adminisztrációja, másrészt a társszervezetekre (és nem csak) is kiható adminisztráció. Ezért a munkáért az Országos Elnökség részéről elsősorban Ács Zsolt, valamint Kovács Lilla felelt.

X. 1. Belső adminisztráció

Az Egyesület belső adminisztrációját részben a vagyoni helyzet állandó igazgatása, az intézményi működést biztosító források megszerzése és ezen alapoknak szakszerű és hatékony elköltése, elszámolása jelenti.

X. 2. Közösségi kihatású adminisztráció

A közösségi kihatású adminisztráció igencsak sokrétű.

Az EMKE elnöke révén részt vettünk a Communitas Alapítvány művelődési szaktestületének döntéshozatalában.

További kapcsolatépítésre törekszünk a fiókszervezeteink, különböző társszervezeteink között, valamint a fiók- és társszervezetek és a külföldi partnerintézményeink, elsősorban a Kárpát-medencei Kulturális Kerekasztal intézményei között, valamint a Nemzeti Művelődési Intézettel.

XI. MÉDIAPARTNEREK

Munkánkat támogatták: Szabadság, Szilágysági Szó, Erdélyi Napló.ro, Igen, tessék!, Szatmári Friss Újság.ro Nyugati Jelen, Művelődés, Agnus Rádió, Kolozsvári Rádió magyar adása, Marosvásárhelyi Rádió, Mária Rádió, Paprika Rádió, Kolozsvári TV magyar adása, Erdélyi Magyar Televízió, Brassai Magyar televízió, Bukaresti TV magyar adása, MTVA (M5, M1), hirhatar.ro, Maszol.ro, Nyugati Jelen.ro, Brassói Lapok, kronikaonline.ro, Erdely.ma, erdelyinaplo.ro, frissujsg.ro, felvidek.ma, 3szek.ro, e-nepujsg.ro, erdon.ro hírportálok.

Ugyanakkor az EMKE programjait különféle levelezési listákon és közösségi portálokon is ismertettük. Az országos elnökségnek, valamint a Györkös Mátyás Emlékháznak külön levelező listája van, amely által a szimpatizánsok tudomást szereznek az intézményben sorra kerülő rendezvényekről.

A Kolozsvári Rádió magyar adásával kötött szerződésünk értelmében az EMKE programjait ismertetik, valamint a Szabédi Emlékház volt vezetője, Széman Emese Rózsa (saját jogán, önkéntesként) állandó anyanyelvű rovatot jelentkezik, *Szóköz* címmel.

XII. ANYAGI FORRÁSOK

Az Egyesület alapműködését nagy részben a Miniszterelnöki Hivatal Nemzetpolitikai Államtitkársága, a Nemzeti Jelentőségű Intézmények finanszírozási programja keretében a Bethlen Gábor Alapon keresztül biztosította, valamint részben az RMDSZ Főtitkársága támogatta, melyet ez úton is megköszönünk. Megjegyezzük, hogy a 2022. évi normatív támogatással a Bethlen Gábor Alap, illetve az RMDSZ felé már elszámoltunk, várjuk elszámolásunk elfogadását.

A koronavírus-járvány, majd később az ukrán-orosz háború okozta gazdasági nehézségek tükröződtek az EMKE-nek 2022-ben megítélt támogatásokban is. 2021-ben nem voltak likviditási gondjaink, a 2022-es gondokat jeleztük már a beszámoló elején. A 2022-es éves nagy infláció mértékét (hivatalosan 16%) nem tudtuk ellensúlyozni munkatársaink fizetésében, mivel 2023 elején csak 10%-os fizetésemelést tudtunk biztosítani. Ilyenformán kollégáink amúgy is alacsony reálbér értéke sajnos csökkent. Ők csak a közművelődési elhivatottságuknak és az EMKE iránti hűségüknek köszönhetően maradtak meg mint munkatársak.

Programjainkat pályázati úton támogatta a Communitas Alapítvány, a Kulturális és Innovációs Minisztérium, a Bethlen Gábor Alap központi és regionális irodái, a Nemzeti Kulturális Alap.

XIII. VAGYONI HELYZET

XIII. 1. Ingatlanok

Az EMKE Országos Elnökségének törzsvagyont az ingatlanjai képezik.

2013 óta résztulajdonosai vagyunk és működtetjük a Sütő András szülői házat mint Sütő András Emlékház, amely teljesen felújítva várja a látogatókat, de a környezetének rendbetételét még nem sikerült teljesen befejeznünk. Ezen tevékenységünket a tavaly, anyagiak hiányában, nem tudtuk folytatni, és kilátásaink szerint az idén sem jut rá pénzügyi keret. Szándékunk szerint továbbra is szeretnénk folytatni, és reméljük, hogy előbb-utóbb sikerül előteremteni erre a feladatra is az anyagi fedezetet.

Györkös Mányi Albert Emlékház – Kolozsvár

Az alapidokumentumok szerint ez az EMKE hivatalos székhelye; az Emlékház egyben székhelyül szolgál még a Romániai Magyar Dalosszövetségnek, a Romániai Magyar Zenetársaságnak és a Kőváry László Honismereti Körnek, valamint újabban a Kolozsvári Gombász Egyesületnek is. Itt van a székhelye a 2012 januárjában bejegyzett Asociația Györkös Mányi Albert Emlékház Egyesületnek is.

Szabédi László Emlékház – Kolozsvár

Itt működik az írói hagyatéki könyvtár és kéziratár, valamint a Szabédi-émlékszoba. Szintén itt kapott helyet a *Művelődés* folyóirat szerkesztősége is.

Az EMKE Országos Elnökségének irodája 2020 folyamán átköltözött abba az épületbe, amelyben 1945-ig működhetett, a Magyar utca (jelenleg b-dul. 21 Decembrie 1989) 37. szám alá.

Az Emlékház székhelyül szolgál a Közép-Erdélyi Magyar Művelődési Intézet, az EMKISZ, a Kolozsvár Társaság, és az Operabarátok Társasága számára is.

Szilágysomlyói EMKE-ház: koncesszionálva van 2052-ig a Szilágysomlyó és környéke EMKE – Magyar Ház részére.

Bákói csángó központ: a Moldvai Csángó Magyarok Szövetségének székhelye; 2015. január 1-én megkötöttük az új koncessziós szerződést, melyet meghosszabítottunk 2026. december 31-ig.

Pusztinai Magyar Ház: 2012-ben koncesszionálási szerződést kötöttünk az épületet fenntartó csíkszeredai székhelyű Pusztinai Házért Egyesülettel, amit meghosszabbítottunk 2026. december 31-ig.

XIII. 2. Infrastruktúra-bővítés

Sajnos 2022 folyamán nem tudtuk folytatni infrastrukturális bővítésünket. Ilyen jellegű tevékenységgel, nem lévén rá pénzügyi keretünk, nem számolunk 2023-ban sem, de reménykedünk, hogy ezek a munkálatok újraindíthatóak lesznek 2024 folyamán.

XIV. MUNKATÁRSÁK

XIV. 1. Fizetett állandó alkalmazottak

Az eltelt közgyűlés óta az EMKE Országos Elnökségének az elnöki munkakörön kívül állandó fizetéses alkalmazottja volt Kós Katalin, a Györkös Mányi Albert Emlékház vezetője, dr. Széman Emese

Rózsa, a Szabédi Emlékház volt vezetője, Ács Zsolt, az Országos Elnökség irodavezetője, Kovács Lilla titkárnő, Brínzan Antal Crtisztina kutató, a Szabédi Emlékház jelenlegi vezetője.

XIV. 2. Fizetett bedolgozók

Állandó bedolgozói munkakörben tevékenykedik Katona Réka könyvelő.

A Hétköznapi Hősök program keretében 6 csapatvezető és 3 oktató és informatikus egyszeri bedolgozói juttatást kapott.

A Másnak térkép e táj programban 11, a projektet megvalósító személy kapott egyszeri bedolgozói juttatást.

Az ASzakkör programban 4 területi koordinátorok kapott egyszeri bedolgozói juttatást.

XIV. 3. Önkéntesek

Köszönettel tartozunk önkénteseinknek az irattári anyagok feldolgozásában, valamint az EMKISZ által is biztosított önkénteseknek – munkatársainkon kívül – a közgyűlés lebonyolításához nyújtott segítségért, a KULTIVÁL-on és a Kolozsvári Magyar Napokon való részvételért, itt első sorban figyelembe véve az utolsó napi örömfözést. 2022-ben 5 önkéntes segítette munkánkat. Ugyanakkor itt is köszönettel tartozunk a Györkös-ház önkénteseinek is. Az önkéntesek számának növelését reméljük az idei közgyűlésen bemutatott Iskolai Közösségi Szolgálat a romániai felsőoktatásban felmérés alapján megnyíló lehetőségek igénybevételeivel.

XV. AZ EMKE VEZETŐSÉGE

Országos Elnökség

Tiszteletbeli elnök: Dávid Gyula

Elnök: Széman Péter

Főtanácsos: Muzsnay Árpád

Régiós alelnökök: dr. Ábrám Zoltán (Marosvásárhely, Közép-Erdély), Fekete Réka (Arad, Bánság), Fleisz János (Nagyvárad, Partium), Serfőző Levente (Nagyszeben, Dél-Erdély, szórvány)

Elnökségi tagok: Balázs Bécsi Attila (Szamosújvár), Imreh István (Sepsiszentgyörgy), Ferencz Angéla (Csíkszereda)Tóth Guttman Emese (Kolozsvár)

2023. április havában

dr. Széman Péter, elnök

Elnöki beszámoló az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Ifjúsági Szervezetének 2022-es évi tevékenységéről

2022. március 26. – 2023. március 25.

Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Ifjúsági Szervezete a következő tevékenységeket szervezte meg az elmúlt évben:

2022. április 1–3. VIII. Könyvturi

2022. július 1–3. EMKISz képviselet a 12. Hungarikum Napokon (Nagyszeben)

2022. július 8–10. Művészeti Karaván – filmes műhelymunka

2022. aug. 15–21. Programok a 13. Kolozsvári Magyar Napokon

2022. aug. 23–28. VII. Kultivál

2022. okt. 30. Erdély Dala (VIII. Legszebb Erdélyi Magyar Dal) döntő

2022. nov. 5. Versszombat + őszi Könyvturi

2022. dec. 10. kihelyezett Könyvturi Válaszúton

Hagyományos nagyprogramjaink

VIII. Könyvturi – április 1–3., Kolozsvár

2022-ben már nagyjából felszabadultunk a koronavírus hatásai alól, de a programjaink újraindítása még mindig nehézkes volt, nem csak a programok általános „berozsdásodása”, hanem a szervezői csapat összezsugorodása miatt is. Ennek ellenére ismét megszerveztük a Könyvturit, de az élőkönyvtárat még mindig nem mertük újra felvenni a programpontok közé. A három napos eseményen, melyet immár hagyományszerűen a Szabók Bástyájában tartottunk meg, mintegy 700 fő vett részt.

A VII. Könyvturi programja:

április 1. péntek

10:00-18:00 – könyvturi

17:00 – Utóképek. Bába István festménykiállításának megnyitója

április 2. szombat

10:00-18:00 – könyvturi

14:00 – Hogyan olvastunk a korona alatt? Beszélgetés a kolozsvári, erdélyi olvasóközönség járvány alatti olvasási szokásairól

15:30 – Anyanyelvi licitjáték

17:00 – Jancsó Béla és az Erdélyi Fiatalok. Beszélgetés a „romániai új magyar nemzedék” folyóiratáról

április 3. vasárnap

10:00-17:00 – könyvturi

13:00-16:00 – társasjáték-maraton

Hungarikum Napok – július 1–3., Nagyszeben

Mint az elmúlt években immár hagyományszerűen, 2022-ben is részt vettünk a nagyszebeni Hungarikum Napokon, ebben az évben azonban inkább a csapatépítésre fektettük a hangsúlyt, mint a kifele tartott programokra. Büszkén mondhatjuk, hogy a csapatépítésnek meg is lett az eredménye: a bográcsfőző versenyen különdíjas lett az EMKISZ csapata a nem hagyományos bogrács kategóriában.

Művészeti Karaván – július 8–10., Kolozsvár

2022-ben is támogatást kapott az EMKE – a muravidéki Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézettel közösen – a Művészeti Karaván programra, amelynek gyakorlati megvalósítása a kezdetektől fogva az EMKISZ feladata volt. A 2019-ben a Művészeti Karaván apropóján létrejött Kolozsvár Filmműhely (középiskolásoknak szóló műhely, Csibi László rendező, operatőr, filmes szakember vezetésével) tagjaival minden évben igyekeztünk izgalmas programmal várni a partnerországok diákjait. Nem volt ez másképpen 2022-ben sem, amikor – immár másodjára – Lendváról érkezett egy öt fős csapat a Karaván első műhelyére. A középiskolásoknak mintegy két napjuk volt rá, hogy leforgassanak és elkészítsenek egy közös kisfilmet, miközben természetesen egymással és a várossal is ismerkedhettek.

Kolozsvári Magyar Napok – augusztus 15–21.

Bár a Kolozsvári Magyar Napok programkavalkádja fölött sem múlt el nyomtalanul a kovidjárvány, ebben az évben a programsor mégis kezdett visszatérni járványelőtti önmagához. Ugyan a korábban a Farkas, illetve a Színház utcán felállított programsátrak nem tértek vissza, így sem maradtunk program nélkül.

Kezdetnek augusztus 16-án, kedden az EMKE-vel közösen megtartottuk a már megszokott Szabédi Nyílt Napot, amelynek programjához – szintén hagyományszerűen – egy Nekünk ZÖLD! környezettudatossági műhellyel járultunk hozzá: ezúttal Szőcs Eszter, az One Drops Cosmetics alapítója vezette a műhelyt.

Az EMKISZ természetesen képviseltette magát a kolozsvári ifjúsági szervezetek által közösen üzemeltetett Ifjúsági Udvarban, ahol egy állandó könyvsarok, valamint egy inspirációgyűjtő tábla felállítása mellett beszélgetéseket is szerveztünk. Augusztus 18-án, csütörtökön délután 18.30-tól *Európa ifjúsági éve 2022* címmel tartottunk ifjúságpolitikai beszélgetést a KIFOR-ral közös szervezésben, a kerekasztal meghívottjai Kacsó-Doboly Izabella Mária, a Családügyi, Ifjúsági és Esélyegyenlőségi Minisztérium

államtitkára, Székely Kinga, a Kolozsvári Fiatalok Szövetsége/Federația Tinerilor din Cluj-Napoca alelnöke, Csorba Zsuzsanna Emese, a Kolozs Megyei Ifjúsági Fórum elnöke, valamint Tamás Csilla, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Ifjúsági Szervezetének elnöke (programütközés miatt helyettesítette Brinzan-Antal Cristina) voltak; a beszélgetést Buryán Tünde moderálta.

Ugyancsak az Ifjúsági udvarban zajlott egy másik beszélgetésünk szombaton, augusztus 20-án, amelyben a kolozsvári sportéletről, kiemelten a KVSC szurkolói csapatáról beszélgettek meghívottaink. A *Sportolók és szurkolók: hogyan lesz valakiből drukker?* című beszélgetést Polacsek Péter moderálta, a beszélgetőtársak Balázs Zsolt vállalkozó, Bereczki Zsolt vállalkozó, Boldizsár Szabolcs értékesítési ügynök és Moldován Koppány teniszoktató voltak, mindannyian a KVSC szurkolói csapatának prominens tagjai.

Mindezek mellett az EMKISZ-ből kivált Ampelopsis Versszínház is színesítette a KMN programját: augusztus 17-én az *Egy oratórium főpróbája* c. Pilinszky est utolsó, míg 19-én a *Fényszárnyú szó* c. Szabó Lőrinc-est első előadását nézhették meg a versszeretők az EMKE Györkös Mátyás Albert emlékházában.

VII. Kultivál – augusztus 25–28., Lendva, Szlovénia

Bár egy év kimaradt a Kultivál történetéből, a '21-es magára találás után 2022-ben is tovább görgött a Kárpát-medencei Kulturális Ifjúsági Fesztivál vándorprogramja: ebben az évben ismét a muravidéki Alsólendva adott otthont a fesztiválnak. A 25-i megérkezés és ismerkedés után 26-án már a nagyközönségnek tartottunk programokat a lendvai parkban és a színházban, 27-én pedig részt vettünk a lendvai bográcsfesztivál főzőversenyén is.

A Kultivál programja:

augusztus 25., csütörtök:

érkezés, ismerkedés, összerázó buli

augusztus 26., péntek

10:00-13:00 – városnézés, ismerkedés Lendvával

Lendvai park:

17:00 – a vajdasági St. Longinus Középkori Hagyományörző Egyesület középkori hagyományok bemutatója korhű ruházatban és fegyverzetben. A műsor alatt a látogatók megismerkedhetnek a középkori lovagi virtussal, ahol bemutatják a kor támadó- és védőfegyvereit, vértetét is használat közben rendhagyó történelemóra keretein belül.

A lendvai Színház- és Hangversenyterem nyári színpada:

18:00 – az erdélyi Ampelopsis Versszínház bemutatja Szabó Lőrinc-estjét *Fényszárnyú szó* címen.

18:50 – az Új Muravidék Citerazenekar műsora

19:10 – a vajdasági Skandalum megzenésített verses műsora.

19:50 – Fricska Táncegyüttes műsora két részben – A világ legfürgébb lábtempójú fiúk érkeznek Lendvára, akik bebizonyították, hogy ők a világ leggyorsabb néptáncosai, nemcsak lábbal, hanem kézzel is a leggyorsabb ritmust ütik a világon. Az igen energikus tánclépések színes színpoltja lesznek a Bográcsfeszt előestjén, a KULTIVÁL fesztivál színesítéseképp.

20:10 – Šetar Luci ének és gitár előadása

20:20 – Fricska Táncegyüttes

20:30 – Hot Club of Lendava koncert – A Kultivál egyik fő szempontja, hogy a Kárpát-medencei fiatalok megismerkednek egymással, és kapcsolatokat építenek ki egymás közt. Hogy sikeres az ilyen fajta kapcsolatépítés, azt az is bizonyítja, hogy az egyik előző Kultiválon ismerkedett meg az Hot Club of Lendava néhány tagja, és azóta is ápolják a kapcsolatukat valamint minden évben néhány szereplést vállalnak Hot Club of Lendava néven. Muravidéki, felvidéki és egyéb más területről tevődik össze a csapat, akik gipsy swinggel várják a látogatókat.

augusztus 27., szombat

10:00-16:00 – részvétel a bográcsfőző versenyen

18:00 – záró buli, éneklés a Bánffy udvarban

augusztus 28., vasárnap – hazaindulás

Erdély Dala döntő – október 30.

2022 elején egy együttműködési kéréssel keresett meg bennünket a MIÉRT: szerettek volna tartani egy dalversenyt, amelynek az Erdély Dala nevet adták, és – a Legszebb Erdélyi Magyar Dal versenyében szerzett tapasztalataink okán – ebben kértek fel partnerségre. Az együttműködés előnyeit és hátrányait mérlegelve beleegyeztünk az együttműködésbe, s így a VIII. Legszebb Erdélyi Magyar Dal díját az Erdély Dala keretében adtuk át, a címet és díjat a LEMD zsűrijének (Keresztes Ildikó – énekes- és színésznő, Nagy Egon – magyartanár, dalszöveg-elemző, Nicuța Alin – a Négyes Street zenekar frontembere, Papp Levente – a Kolozsvári Rádió munkatársa, Pap Tibor – a Peron Music Alapítvány elnöke) döntése alapján a Dreamflow együttes *Itt boldog vagyok* című dala nyerte.

Versszombat + őszi Könyvturi – november 5.

Míg a tavaszi, „nagy” Könyvturi időben, az őszi kiadás, úgy látszik, partnerekben növekszik minden évben. Az eddigi, az EMKE-vel közösen szervezett Magyar nyelv és szórvány napjával összekötött őszi programba idén a Georgius Aranka Társaság és az Ampelopsis Versszínház is bekapcsolódott, s így egy igen gazdag programmal vártuk az érdeklődőket a Református Kollégium termeiben.

A Versszombat programja:

10.00–18.00: Őszi Könyvturi

11.00: a Georgius Aranka Társaság Ifjúsági Tagozatának őszi találkozója

14.00–18.00: Burjánzó költészet - örökbefogadható növénykéek versidézetrért cserébe

15.00: Szamárfül - verses mekegés Romhányival és az Ampelopsissal (versszínházi előadás)

16.00: közösségi versmondás

16.00–18.00: társasjátékozás

Szervezeti képviselet

Bár több helyen és eseményen is képviseltük az EMKISZ-t és szellemiségét, a legfontosabb idén indult képviseletünk kétségtelenül a 2022. április 12-én (teljesen véletlenül épp a közművelődés napján) megalakult Kolozsvári Ifjúsági Konzultatív tanácsban való tagságunk, ahol a KIFOR (Kolozs Megyei Ifjúsági Fórum) mellett az EMKISZ képviseli a kolozsvári magyar fiatalokat. A Tanács az év folyamán több ülésen és műhelymunkán is igyekezett felmérni a kolozsvári ifjúság igényeit; 2023 elején pedig megnyitotta a rendezvényeknek, képzéseknek, egyéb programoknak helyet adó Ifjúsági Központot a Szentegyház utcában.

Partnerségek

2022-ben, bár felfüggesztettük, de nem szakítottuk meg együttműködésünket a tatabányai Peron Music Alapítvánnyal – ezen az együttműködésen keresztül csatlakozunk a magyarországi Hangfogláló Könnyűzenei Tehetségkutató és -Gondozó programhoz, melynek döntőjébe azonban idén, az Erdély Dalával való együttműködés miatt, nem tudunk zenekart delegálni. A 2022-es évben tovább folyt partnerségünk a kiskunfélegyházi Kreatív Mozaik Alapítvánnyal is, bár a táborszervezésről még mindig le kellett mondanunk; és továbbra is együttműködtünk az Artwise művészeti egyesülettel is. Ugyanakkor ettől az évtől partnereink között kell megemlítenünk az EMKISZ berkeiből indult Ampelopsis Versszínházat, illetve az ennek jogi háttérrel adó Őszinte Versszínház Egyesületet is, hiszen tevékenységük aktívan összefonódik egyesületünk munkájával. Emellett természetesen idén is fenntartottuk és tovább fejlesztettük kapcsolatainkat az EMKE-vel és annak tag- és fiókszervezeteivel, kiemelten a nagyszebeni Híd Egyesülettel és az EMKE Szilágysomlyó és környéke szervezetével, valamint a szintén szilágysomlyói Báthory Alapítvánnyal.

Támogatások

Az EMKISZ tevékenységeit a következő intézmények és cégek támogatták: Communitas Alapítvány, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, Media Contur Advertising, Wedas, Colorama, Parapark, Heltai Folk Pub.

A szervezet állandó médiapartnerei: Kolozsvári Rádió, Maszol, Transtelex, Paprika rádió, Krónika lapcsalád, Agnus rádió, TVR1 kolozsvári magyar adás, Szabadság.

Tamás Csilla, EMKISZ elnök

BESZÁMOLÓ

A 2022-es esztendő a koronavírus-járvány lecsitulásának, valamint az energiaárak drasztikus emelkedése miatt az intézmények fenntartási nehézségeinek jegyében telt el. Egyúttal a Petőfi Sándor-emlékév(ek) miatti kiemeltebb odafigyeléssel. A magyar országgyűlés ugyanis Petőfi Sándor születésének 200. évfordulója alkalmából, valamint a méltó megemlékezések megszervezésének biztosítása céljából a 2022-es és 2023-as esztendőt Petőfi Sándor-emlékévvé nyilvánította. Az emlékév egyik célja, hogy a nemzettudat, a nemzeti összetartozás erősödjön, és azt szeretnék, ha az évforduló alkalmat adna arra is, hogy a magyar irodalmat és ezen keresztül a magyar kultúrát megmutathatnák a világnak.

A marosvásárhelyi magyarság szívében elevenen él a világszabadság nagy költőjének alakja, emlékét az utókor kegyelettel őrzi. Marosvásárhely közössége méltóképpen adóz az élete utolsó előtti éjszakáját városunkban töltő Petőfi Sándor emlékének. A Görög-házon elhelyezett emléktábla után halálának százötvenedik évfordulóján a közeli Teleki-házra került Petőfi-dombormű. A harmadik emlékjel a költő 2000. december 16-án felavatott egész alakos bronzszobra, amely alkalmat ad a születése napján, valamint a nemzeti ünnepen sorra kerülő ünnepek megtartására. A hagyományoknak megfelelően január elsején fél egy órakor az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Maros megyei szervezete minden évben ünnepséget tart a Petőfi-szobornál a költő születésére és szellemiségére emlékezve.

Petőfi Sándor születésének kétszázadik évfordulóján az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Maros megyei szervezete a hagyomány szerint, immár 22. alkalommal, az újesztendő első napján megemlékezést tartott nemzeti költőnk tiszteletére. Dr. Ábrám Zoltán EMKE alelnök köszöntötte a jelenlevőket, megidézte a költő szellemiségét. Henter György református és Nagy László unitárius lelkészek méltatását és imáját követően ünnepi beszédet mondott Soós Zoltán polgármester és dr. Vass Levente államtitkár. Műsorvezetőként Pál Hunor színművész a Bolond Istók színműből adott elő részleteket. A rendezvény Petőfi-dalok közös eléneklésével, koszorúzással és a himnuszokkal ért véget.

Amúgy a Petőfi Sándor-emlékév jegyében a 2022-es évben Közép-Erdély régióból az alábbi személyeknek ítélt okleveleket az EMKE Országos Elnöksége: 1. *Szabó József* múzeumi gondnoknak, a fehéregyházi Petőfi Sándor Művelődési Egyesület elnökének a kegyeleti hely ápolása és a múzeum fenntartása érdekében kifejtett tevékenysége iránti elismerésül; 2. *Kovrig Magdolna* tanárnőnek, a Bodor Péter Közművelődési Egyesület elnökének, az Erdőszentgyörgyi Figyelő szerkesztőjének, kulturális szervezői és színjátszóköri tevékenysége iránti elismerésül. Mecénás-díjat kapott *Orbán Mihály* borász gazda a kelementelki pincészet által a magyar közművelődési élet támogatása érdekében kifejtett tevékenysége iránti elismerésül.

A 2023-as esztendő egy másik viszonylag kerek évfordulónak is otthont nyújtott, amelyre az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Maros megyei szervezete évről évre kezdeményező és sajátos módon megemlékezik. Marosvásárhelyen két évtizeddel ezelőtt, 2003 januárjában tartottuk az első megemlékezés-sorozatot a hazájuktól távol egy értelmetlen háborúban elesett áldozatokról. Az EMKE Maros megyei szervezete kezdeményezésére a történelmi egyházak és egyes civil szervezetek képviselőiből Marosvásárhelyen emlékbizottság alakult a Don-kanyarban 1943 telén elesett áldozatokért. Már a kezdetektől tervbe vettük egy emlékmű felállítását, amelynek a felavatására 2005-ben került sor a római katolikus temetőben. Itt minden évben felemelt fővel emlékezünk történelmünk egyik letragikusabb eseményére, gyertyát gyújtunk, és az áldozatvállalásra képes hazaszeretnek a lángját magunkkal visszük közösségeinkbe.

A történelmünk egyik letragikusabb eseményének számító Don-kanyari offenzíva 80. évfordulóján, 2023. január 12-én az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Maros megyei szervezete és a Marosvásárhelyi 23. Hagyományőrző Csoport megemlékezést szervezett. Először a marosvásárhelyi római katolikus temetőben a doni áldozatok emlékművénél ökumenikus megemlékezésre és koszorúzásra került sor, majd a gyertyagyújtást követően folytatódott a megemlékezés a Studium HUB konferenciatermében vetítéssel, helyszíni II. világháborús hadtörténeti kiállítással, zenei előadással és könyvbemutatóval egybekötve. Ünnepi beszédet mondott dr. Ábrám Zoltán, az EMKE alelnöke, előadást tartott dr. Pál-Antal Sándor történész, akadémikus és dr. Berekméri Árpád-Róbert történész-levéltáros, majd a II. világháborús hadtörténeti kiállítás anyagát ismertette Benkő József történész. Az est Vetési Tamás *Győzelem a felhők felett* című könyvének a bemutatójával, végül katonadalok éneklésével zárult a Nyáradszeredai Katonai Hagyományőrző Zenekar kíséretében. Egyébként idén kivételes módon Marosvásárhelyen kívül Kolozsváron, Székelyudvarhelyen és Csíkszeredában is megemlékezést tartottunk. A kolozsvárin köszöntőt mondott dr. Széman Péter, az EMKE országos elnöke is. *A Don-kanyari áttörés, következményei és mai megemlékezések* címmel előadást tartott dr. Ábrám Zoltán, az EMKE közép-erdélyi régiójának alelnöke, majd Mindennapok *a Don-kanyari harctéren* - a II. világháborús hadtörténeti kiállítás anyagát ismertette Benkő József történész.

A fentiek jegyében a 2023-as évben a Közép-Erdély régióból az alábbi javaslatokat tettem az EMKE Oklevelek idejére odaítélésére: 1. *Berekméri Árpád-Róbert* történésznek, levéltárosnak, a második világháború erdélyi vonatkozásai kutatójának, a doni áldozatokra való megemlékezések szervezésében kifejtett tevékenysége iránti elismerésül; 2. *Benkő József* történésznek, hagyományőrzőnek, világháborús tárgyi magángyűjtemény létrehozójának, a doni áldozatokra való megemlékezések szervezésében kifejtett tevékenysége iránti elismerésül. Egyúttal Mecénás-díjat javasoltam *Jeremiás László* vállalkozónak, az Optica-Optofarm Kft. létrehozójának, a magyar közösségi, közművelődési élet támogatása érdekében kifejtett tevékenysége iránti elismerésül.

Mind az eddigi, mind a leendő díjazottakat, az elismerésre bármilyen formában érdemesülteket, a közművelődést szolgáló kultúreembereket, a kitartó szervezőket, az elkötelezett közművelőket mindenkori köszönet illesse az egyetemes és magyar kultúra kiteljesedése érdekében kifejtett tevékenységük iránti elismerésül! „Ki a köznek él, annak élni érdemes!”

Dr. Ábrám Zoltán,
az EMKE területi alelnöke

Marosvásárhely, 2023. február 24.

BIHAR MEGYEI ÉS NAGYVÁRADI CIVIL SZERVEZETEK SZÖVETSÉGE (BINCISZ)

BESZÁMOLÓ A 2021-ES ÉVRE

2021 januárjában éppen 20 éve indult el a Magyar Kultúra Napja nagyváradi megünneplése, 2021-ben tehát már 21, alkalommal valósítottuk meg közös szervezéssel a Magyar Kultúra Ünnepe Nagyváradon és a határ mindkét oldalán több helységben, köztük Debrecenben, Berettyóújfalun és Margittán. A rendelkezések következtében a rendezvények egy-két kivétellel általában az online térbe szorultak vissza.

Ezen kívül társzervezőként, illetve partnerként közösen szerveztük Nagyváradon a Károly József Iréneusz tudós fizikus premontrei kanonok emlékülést. 2021. március 11-én, az emlékmisést meg lehetett tartani, de az előadást már csak az online térben. A továbbiakban a rendelkezések miatt a tevékenységek többségét el kellett végleg halasztani, csak néhányat próbáltunk megszervezni online módon szűkebb körben.

Ezeken kívül alkalmanként részt vettünk előadásokkal vagy hozzászólásokkal a Nemzeti Együttműködési Közösség által folyamatosan szervezett online rendezvényeken.

Sikerült szoros kapcsolatot kiépíteni a Debrecenben létrejött Partiumi Magyar Házzal, bár a közös tervek nagyrészeről le kellett mondani, ezek többségét remélhetőleg a következő időszakban meg lehet majd valósítani.

Kevésbé látványos, de a mostani helyzetben különösen igénybe vevő, egyben sok tanulsággal is járó tevékenység volt az év folyamán a Magyar Házak kérdőíves felmérése, a nehéz indulás után szerencsére Bihar megyében a civil szervezetek jelentős része részt vett benne.

BIHAR MEGYEI ÉS NAGYVÁRADI CIVIL SZERVEZETEK SZÖVETSÉGE (BINCISZ) és a NAGYVÁRADI SAPIENTIA VARADIENSIS ALAPÍTVÁNY (SAVA) KÖZÖS ESEMÉNYNAPTÁR TERVEZETE 2022.

2022. január 17–23. – Magyar Kultúra Ünnepe Nagyváradon (XXII.).

2022. március 12–13. – Károly József Iréneusz (1854-1929) premontrei tudós fizikus – Emlékmise és megemlékezés.

2022. május 19–20. – Partiumi Magyar Tudomány Napja 2022.

2022. október 6. – Megemlékezés Nagyvárad aradi vértanúiról.

Könyvbemutató: Nagysándor József (1803-1849).

2022. október 24. – Szacs vay Imre (1818-1849) a magyar Országgyűlés vértanú jegyzője kivégzésének 173. évfordulója. Megemlékezés.

2022. november 12. – A Magyar Tudomány Napja 2022 Nagyváradon, az MTA Magyar Tudomány Ünnepe 2022 keretében.

Dr. Fleisz János, elnök

Beszámoló az EMKE Szilágysomlyó és környéke fiókszervezet 2022 évi működéséről

A szilágysomlyói EMKE nevének és küldetésének megfelelően igyekszik a széleskörű, de bizonyos értékeket képviselő kultúra megismerésének, megismertetésének, megbecsülésének és terjesztésének szolgálatában állni. A járvány utáni bizonytalankodó de éledező közösségeknek próbáltunk és próbálunk kikapcsolódási, működési, művelődési, teret nyújtani kortól függetlenül.

Eszköztárunkat folyamatosan bővítjük segítve ezzel a házban működő szervezetek programjait, munkáját. Amatőr színjátszó csoportunk, a Játékaadémia szükségleteire koncentrálna az eddigi, a hangtechnikát célzó beruházások mellett (erősítő, hangszórók, mikrofonok) most a fénytechnikára figyelve két reflektorral bővítettük felszereltségünket.

Az öreg épület állagának megóvásáról, javításokról, felújításokról, a bútorzat cseréjéről, kiegészítéséről. folyamatosan gondoskodnunk kell. Az elmúlt évre terveztük, a talaj nedvessége miatt komolyan károsodott Báthory szoba felújítását és az ugyancsak salétrommal, nedvességgel küzdő kiállítóterem festését, padlócserejét, de a hatalmas áremelkedések miatt csak a Báthory-szobát sikerült félig pályázati, félig saját és magántámogatásból származó pénzből rendbe tetetni. Ennek a szobának kettős rendeltetést szánunk, mindkettő emlékszoba jellegű. Egyrészt a Báthoryakhoz, elsősorban Báthory Istvánhoz kötődő emlékeket szeretnénk gyűjteni és itt kiállítani, másrészt a település és a környék híres orvosának, Mártonfi Istvánnak a hagyatékából származó és részünkre átadott emlékeket helyezük el benne.

Az EMKE székház ad helyet és működési teret a Báthory Alapítványnak, a helyi RMDSZ-nek és a szenátori irodának, itt működik a Nőszervezet, a megyei és a helyi RMPSZ, a Rákóczi Szövetség, a Bíró Lajos szakkör, természetesen a Játékaadémia színjátszó csoport, teret nyújtunk a Diáktanácsnak is és bármely magyar rendezvénynek, amelyet itt szeretnének megszervezni.

Anyagiak tekintetében a szervezet alapvetően pályázatokra, ezen kívül pedig az épületben helyet kapó Báthori Alapítvány, a szenátori és az RMDSZ iroda fenntartási költségekhez való hozzájárulására, valamint a csekély összegű, a 3,5%-os adóból származó bevételekre számíthat. Tagdíjunk nincs, állandó támogatóra sincs lehetőség, alkalmanként viszont kapunk támogatást – olykor anyagi, de jobbra tárgyi vagy természetbeni adományok, hozzájárulások formájában, ami ugyanakkor igen nagy segítségünkre van a töretlen működés fenntartásában. Nagyobb beruházásoknál (pl. épületjavítási munkálatoknál) számíthatunk a magyar lakosság anyagi támogatására is, de mivel se nagyobb vállalat, se jövedelmező cég nincs a környéken ez nem túl nagymértékű. Humán erőforrásra is támaszkodunk, de bővelkedni ebben sem bővelkedünk, hiszen helyi munkahelyek hiányában a nagyvárosok rendre elszippantják fiataljainkat. Jórészt ugyanazok a lelkes, cselekvő emberek segítenek be úgy az EMKE-nél, mint a Báthory Alapítványnál.

Bár még 2022-ben is nehezen indult a fizikai jelenléttel való programszervezés, de a járvány előtt rendszeresen jelentkező programjainkat, mint pl. az Irodalmi kávéház vagy a Jeles Kuckó (melyeket online térbe közben is működtettünk) már ismét régi formában élvezhetnek kicsik nagyok egyaránt.

A kisebb korosztályokhoz inkább az Alapítvány keretein belül 24. éve alakult és közösen működtetett Játékkuckó elnevezésű ifjúsági, gyermek szervezet, valamint a Szederinda hagyományörző csoport szól. Előbbi a Jeles Kuckó, a népdaléneklő, versmondó, mesemondó, meseíró, és rajzpályázatok, helyi, megyei és nemzetközi vetélkedők szervezése, utóbbi néptánc és citerajáték oktatás által.

A 2022-es évben zajlott jelentősebb programjaink közül kiemelném *A magyar kultúra napja* ünnepét Orth István grafikusművész *Az Ember tragédiája* sorozat kiállításával, Csók Zsolt régész-kutató előadásával valamint a kolozsvári Ampelopsis versszínház *Egy oratórium főpróbája* c. előadásával. A Játékkadémia is megtartotta évadnyitó előadását Zágoni Attila, Varga László Edgár és Nádas László vidám jeleneteinek színre vitelével. Komoly részt vállaltunk a Március 15-i városi program megszervezésében. Tojásíró programunkat ezúttal több mint 200 kiállított írott tojás körében tartottuk meg. Hagyományos vetélkedőinket 2022-ben még online tartottuk. Itt kiemelném, hogy a Játékkuckóval közös szervezésben zajló és már XVI. alkalmat megélt József Attila versmondó vetélkedő a 2022-es évtől országos rangot kapott. Nyáron zenei tábornak és diákprogramoknak adtunk helyet. Szeptemberben Szilágysági közművelődési szakmai napot (szakkörvezetők és szakkör-szervezők szakmai napja) tartottunk az országos EMKE-vel társzervezésben és a Nemzeti Művelődési Intézet társszervező és szakmai partneri részvételével. A Báthory Napokhoz ugyancsak több program szervezésével csatlakoztunk, hogy itt az ifjabb korosztályokat említsem, számukra meghívtuk a Mosolyudvar nevű, népi játszóteret a magyarországi Túrkevéről. Történelmi emléknapijaink megünneplése mellett különleges lehetőség volt bekapcsolódni az anyaországban már több éve zajló Rajzfilmünnep programjaiban. E programokat mi is több korosztály számára szerveztük meg. Könyvkiadók, illetve azok újabb kiadványainak bemutatására is sor került, így a Kriterion, a Polis kiadó újdonságait mutatták be kiadók, szerzők, jelen volt régi partnerünk a Művelődés kiadó is folyóirata újabb számaival.

Az ősz folyamán újabb szakköröket indítottunk kiterjesztve ezúttal a megyébe Zilahra és Szilágybagosra is. Szilágysomlyón a 2021-es gyöngyözés után 2022-ben hímzés, quillingezés és nemezelés szakkörök indultak.

Mint szokásunk egy-egy jelentősebb kiállítás vagy előadás meghívása alkalmával, ezúttal az Orth István kiállításának szerveztünk megyei körutat, bemutatva azt Szilágybagoson, Zilahon és Szilágycsehben is.

Hagyományaink szerint Mikulás-csomagot készítettünk és osztottunk az általános iskolásoknak, és ugyancsak régi gyakorlatunk szerint adományt is gyűjtöttünk a válaszüti Kallós alapítványnak- bár ez a 2022-es évre súlyosodó számos adománygyűjtés mellett most meglehetősen szerény eredménnyel járt. A diáktanácsnak csapatépítő, találkozó rendezésére biztosítottunk teret.

Úgy tűnik lassan visszatér a kulturális élet is a járvány előtti rendes mederbe, bár a szomszédságunkban zajló háború újabb akadályokkal és jelentős forrásmegvonással nehezíti munkánkat. A jelen körülmények között is igyekszünk eleget tenni feladatainknak és szolgálni közösségeinket lehetőség szerint. Köszönet a munkát továbbra is önkéntesen, ellenszolgáltatás nélkül vállaló társaknak, erkölcsi és anyagi támogatóinknak, fáradhatatlan segítőinknek, és köszönet mindazoknak, akikért érdemes mindig tenni valamit.

Széman Rózsa elnök

Szilágysomlyó, 2023.április 10.

BESZÁMOLÓ

a zilahi EMKE 2022-ben végzett tevékenységéről

Az eltelt esztendőben gazdag és változatos programokon vehettek részt a zilahi EMKE-be látogatók. A 2022-es évre havi egy kulturális programot terveztünk január és december között: felolvasás a nyugdíjasklub számára, előadások, megemlékezések neves személyekről, eseményekről, könyvbemutatók, kézműves tanfolyamok, képzőművészeti kiállítások.

A 2022-ben lezajlott kulturális tevékenységek, programok közül a következőket említjük:

- Január 20-an tisztújító közgyűlés határozata szerint az egyesület új elnököt és vezetőségi tagokat választott. Bakó Andrászt választották az egyesület elnökének, Gombos Gyöngyi, valamint Szabó Attila tölti be az alelnöki tisztséget.

- Február 14-én Írók és olvasók találkozója: Balogh Lucian író A pap szalonnája című könyvének és Gáspár Attila népdalkönyvének bemutatója, 'Hű szeretőd vagyok én' címmel. A könyv bemutatóján, amely az egyesület székházában került sor, megközelítőleg 35-40 fő vett részt.

- Március 21-én Marosan Csaba színművész előadóestje: Arany János költő "Bomlott cimbalom" versmondója. A 60 perces művészi reprezentációra a zilahi Vigadóban került sor, 200 fő részvételével.

- Május 10-én Orth István grafikus művész *Az ember tragédiája* című metszetkiállítása. A tárlat 30 napig volt megtekinthető az egyesület székhelyén.

-Május 31-én a magyarországi Kaláka együttes és Bogdán Zsolt kolozsvári színművész *Vannak vidékek* koncertje. Erre a koncertre a zilahi Szakszervezetek Háza előadótermét béreltük ki. Mi a szervezők arra számítottunk, hogy ezen a bemutaton 350-400 ember tisztel meg jelenlétükkel, de sajnos körülbelül 200-250 fős közönségünk volt.

- Szeptember 29-én Szabó Vilmos zilahi képzőművész születésének 80. évfordulója alkalmából, művészi pályafutásának bemutatása, a néhai művész által készített festmények és grafikák kiállítására kerül sor. A kiállítás nagy sikert aratott a zilahi közönség körében, így az egyesület székházának bemutatóterme kevésnek bizonyult a rendezvényen részt venni szándékozó 70 fő számára.

- Október 5-től heti rendszerességgel 6-10 fős szilágysági népdalok tanulását és elsajátítását vezettük be a programok közé, Gáspár Attila zenetanár vezetésével.

- Október 7-től hetente került sor a téli ünnepekre való mézeskalácssütés-díszítés elsajátítására, tökéletesítésére, hagyományörzésére. Ebben a tevékenységben 5-8 fő vett részt.

- December 6-án, 180 óvodás és általános iskolás gyermek számára hívtuk meg a Kolozsvári PUCK Bábszínház gyerekelőadását *Plüm-Plüm kalandjai* címmel.

- December 10-én Karácsonyvárás című könnyűzenei műsort a magyarországi Kvattroperett együttes előadásában 190 ember élvezte az előadást.

Állandó tevékenységeink egyike a Nyugdíjas Klub működtetése, ahol beszélgetésre, közös születés – és névnapi köszöntésekre nyílik alkalom. Az idén is volt farsangbúcsúztató, műsoros március 8 és Anyák-

napi köszöntés. A Karácsony II. napi összejövetele „Adok – kapok” program keretében a klubtagok apró figyelmességgel ajándékozzák meg egymást.

A zilahi EMKE együtt működik minden magyar szervezettel. A nemzeti ünnepeinken közösen emlékezünk és koszorúzunk az RMDSZ-szel, az egyházakkal és a civil szervezetekkel.

Szervezetünk nevében köszönetünket fejezzük ki minden önkéntes segítőnknek, az RMDSZ-nek és a civil szervezeteknek.

Gombos Gyöngyi alelnök

Zilah, 2023. március